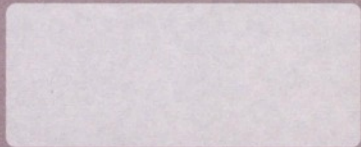

Trubarjevo leto

ŠTEVERJANSKI VESTNIK *40 let*

OPREMLI:
CLANI DRUŠTVA
-F.B. SEDEJ-

UREDIL:
MARJAN DRUPOVKA
(glavni urednik),
MARTINA VALENTINČIČ,
ANDREJKA HLEDE,
EVELIN SULFOR,
ERIKA DORNIK,
KATJA IN NIKOL DOHRN,
JASMIN KOVIČ,
MARTINA MAHAŽ,
GABRIEL LANGO,
EDI HLEDE (odgovorni urednik)

San Floriano del Collio, Luglio - Settembre 2008 Anno XXXX

Nr. 3

Števerjan, Julij - September 2008

Leto XXXX

Št. 3

MOLI IN DELAJ

Peta nedelja po veliki noči.

Zarana zjutraj se dviguje, škrjanček visoko pod nebo, oznanjuje hvalo svojemu Stvarniku, ki ga živi, ter prosi, naj ga v prihodnje ne zapusti. - Ko zapoje svojo jutranjo pesem, se potukne med brazde, iskaje živeža za svojo krušnico. Kakor hitro pa se poživi, zopet zleti kvišku hvalit svojega Boga. Tako mi veli mala ptičica: Moli in delaj! Imej pri Bogu svoje srce, imej pri delu svoje roke!

Ko je Jezus zapustil to solzno dolino, nam je sporočil prijatelja delo, prijateljico pa molitev. O, naj bi ju prav spoznali, se ju zvesto držali, radi delali in pridno molili! Potem bi lahko prosili, gotovo prešli in bi bilo naše veselje popolno. Zapišimo si torej danes, premišljevaje te dve besedi, globoko v svoje srce:

I. Moli!

II. Delaj! Bog ti bo pomagal. Pomagaj, o Bog, tudi meni prav govoriti, vam pa zvesto poslušati in storiti.

I. Moli! Sv. Anton puščavnik premišljuje, kako bi najboljši bil vseh Bogu, in začuje glas: »Anton, če hočeš biti meni vseh, moli; in kadar se molitve naveličaš, delaj s svojimi rokami in vedno imej posla.« - Ako hočemo tudi mi biti vseh Bogu:

1. Molimo! - Naša duša je od Boga, po molitvi se povzdiguje k Bogu - govori z Bogom, kakor Mojzes, Danijel, Jezus, Dizmas na križu. Molitev je pogovor z Bogom.

2. Molitev je nebeška pošta; po njej gredo naše prošnje gori, po njej se vračajo dari božje milosti. »Najsiravno je zemlja nizka in nebo visoko, vendar usliši Bog prošnje pravičnega.« (Sv. Avgustin.)

3. Molitev je naša najzvestejša prijateljica in pomočnica - v žalosti kakor Jezus na Oljski gori - celo v smrtni uri kakor Jezusu na križu. Molitev je nebeška lestevica, po kateri nosijo angeli naša dobra dela pred božje obličje. »Stopila bi na visoko goro,« govori sveta Terezija, »in bi klicala, da bi slišali vsi ljudje: Ljudje, molite, molite, molite!« - Pa tudi:

Starši, učite svoje otroke moliti, zjutraj, zvečer, pred jedjo, po jedi in kadar zvoni k molitvi! Ako se dete ne nauči moliti od matere in očeta, ne bo prav znalo vse svoje žive dni. - Gospodarij in gospodinje, skrbite, da bo vaša družina rada na glas molila pri mizi in vsaj o svetih večerih sv. rožni venec. Molitev je angelsko delo in opravilo svetnikov.

II. Delaj! Kar je rekel Bog Adamu: »V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh,« to veli vsakemu človeku. Pridno delo nam povrne, kar nam je vzel greh pozemskega Adama.

1. Delo naj zemljo polepša in nas oskrbi s kruhom. Ne opusti poljskega dela, ki ga je ustvaril Bog. Kdor obdela svoje polje, ima dovolj kruha, kdor pa postopa, tudi dovolj strada. - Kdor noče delati, naj tudi ne je.

2. Delo nam poslaži živež. Kakor nabirajo čebelnice sladko strd in nosijo pridne mravlje kadilo, tako pridni ljudje sladko uživajo, kar pridelajo v potu svojega obraza, pri tem ko bogati lenuhi tožijo, da jim ne diši najboljša jed.

3. Delo nam ohrani zdravje. Bister vrelec, ki teče po kamenju, ima čvrsto, zdravo vodo, stoječa mlaka pa segnije. Lenoba jemlje truplo moč, kakor sne rja železo.

4. Delo nas varuje greha. Dokler se je David vojskoval in trudil, je bil mož po božji volji, ko pa je začel pohajati, je postal prešestnik in človeški morilec. - Kmet, ki zadene mesto orala puško, rokodelce, ki prime namesto za orodje le za kvarte, bo hitro ubožal in se pohujšal. Lenoba je košata mati vseh hudobij - lenuh in tat pa sta si tovariša. To nam pričajo polne ceste rokodelskih potepuhov in izprijenih beračev, ki so najhujše kobilice za deželo. - Kako se godi lenuhu, nam živo popisuje modri Salomon in nas vodi k mravlji v pouk. Delo je velik dar božji, delati velika čast vsakemu stanu. Tudi Jezus je svojemu redniku pomagal delati ter nam zapustil zgled, dasiravno je v puščavi lahko z malimi kruhi nasitil veliko ljudi.

Da pa bo naše delo imelo uspeh in hasen, začnimo in dokončajmo ga z dobrim namenom: Bogu v čast, duši pa v zveličanje. Tudi Peter je ulovil veliko rib, ko je vrgel mrežo na Jezusovo besedo. Vse naše delo brez dobrega namena je prazen ribji lov. - Vsako delo storimo z veseljem in naj bo še tako težko, ga sklenimo z Jezusovim križem; vse iz ljubezni do Jezusa! - Delajmo zvesto, čeravno nam nihče ne gleda na roke; Bog nas vidi, on bo naš plačnik. - Delajmo ne toliko za časno kakor za večno plačilo, da nam Bog, kadar nas pokliče iz svojega vinograda, da prejmemo zasluženi denar, ne poreče: »Prejeli ste svoje plačilo.«

Dve kratki, pa zlati besedi sta: Moli in delaj!

PO TRUBARJEVIH POTEH V NEMČIJI

Naše res enkratno doživetje, potovanje po Nemčiji pričnemo v **Nürnbergu**, v cerkvi sv. Sebalda, kamor se je Trubar leta 1548 zatekel k protestantskemu teologu Vidu Dietrichu. Po nekajmesečnem uvajanju v novo, evangeličansko cerkveno organizacijo, mu je Dietrich preskrbel prvo delovno mesto protestantskega pridigarja v bližnjem mestu **Rothenburgu** nad Taubero, ali Rdeča trdnjava, ker je bila grajena z rdečo opeko. V tem svobodnem cesarskem mestu je naš rojak preživel pet let do leta 1553. Z vstopom v evangeličansko cerkev se je v tem nemško-frankovskem mestu poročil z Barbaro Sitar in leta 1550 napisal prvi dve slovenski knjigi, Katekizem in Abecednik. V Rothenburgu nad Taubero, kjer je pri stranskem vhodu v špitalsko cerkev sv. Duha od leta 2000 že postavljena Trubarjeva spominska plošča, je prišlo do novega pomembnega obeležja: trg pred cerkvijo je bil v petek, 30. maja 2008, poimenovn v Trg Primoža Trubarja.

Namenino sedaj nekaj pozornosti Trubarjevemu mestu **Tübingenu** in kraju njegovega zadnjega počitka, **Derendingenu**. Peljemo se torej vedno proti jugu, mimo Lauffna, kjer je Trubar bival le nekaj mesecev, v Tübingen, staro univerzitetno mesto ob reki Neckar. Vreden je sprehod ob reki in po ozkih ulicah, vsaka hiša je vredna posebnega občudovanja. V Tübingenu sta bili konec leta 1550 v Morhartovi tiskarni tiskani prvi slovenski knjigi. Velja si ogledati tudi katedralo sv. Jurija, kjer naletimo spet na vrsto znamenj, ki se nanašajo na Trubarja in njegov čas. Del Tübingena - Derendingen, ki je nekako predmestje Tübingena - pa je za nas Slovence še posebej pomemben, saj je tukaj 20 let živel, deloval (dokončal svoje največje in najpomembnejše delo - prevod Nove zaveze) in tudi umrl Primož Trubar. Potrebno je obiskati cerkev sv. Gala z njegovo spominsko ploščo in njegovim grobom ter Trubarjev dom, kjer stoji njegov kip. V tem kraju so mu posvetili eno najpomembnejših mestnih ulic, Primus Truber Strasse, na kateri je razvrščenih kar pet višjih srednjih šol. Tu je veliko pisal in prevajal in v tem času izdal kar trinajst knjig. Kljub temu pa se na ta kraj pregnanstva ni nikoli navezal ter zanj skoval besedo »nigirdom«, kar je pomenilo nikjer dom.

Zatem lahko spoznamo idilično mesto **Bad Urach** v dolini reke Erms, kjer je Trubar vodil župnijo in biblijski zavod. V 16. stoletju je prav v tem kraju uspel izpeljati odmeven projekt biblične tiskarne za tiskanje knjig v slovenščini in hrvaščini, v kar treh pisavah: latinici, glagolici in cirilici. Vreden je sprehod po slikovitem starem mestnem jedru, kjer nas bodo navdušile s tramovi zgrajene in okrašene hiše vse do Trubarjevega spomenika.

Potovanje po Trubarjevih poteh v Nemčiji se zaključi v majhnem bavarskem mestu, ki leži na tromeji med Avstrijo, Švico in Nemčijo, v **Kemptnu**, kjer je Trubar med župnikovanjem neutrudno pisal, prevajal in tiskal slovenske knjige, med njimi tudi prvi slovenski koledar. V tem mestecu velja Trubar za ustanovitelja evangeličanske skupnosti sv. Magnusa (nemško sv. Manga), saj je za to skupnost napisal cerkveni red, ji pomagal do pomiritev med švicarsko, zvingliansko in nemško luteransko smerjo protestantizma. Genij praktičnega uma, Primož Trubar, je ostal globoko zapisan v zgodovino tega mesta. V nedeljo, 1. junija 2008, je bilo prav v cerkvi sv. Manga odprtje dveh reliefnih podob ob stranskem vhodu v cerkev: zaščitnika cerkve in prvega misijonarja mesta Kempten, sv. Magnusa in Primoža Trubarja. Reliefa je za to priložnost izdelal kipar Mirsad Begić,

Gre za povsem novo in originalno obeležje Trubarjeve poti po nemškem »nigirdomu«; obiskovalce in popotnike bo ta podoba spominjala na Slovenca, ki je bil zmeden versko voditi in usmerjati to svobodno cesarsko mesto. Kot pregnanec se ni utopil in kar tako integriral v tuji svet. Ohranil je svoje slovenske korenine in v obdobju od 1553 do 1561, ko je kot evangeličanski pastor deloval v Kemptnu, ustvaril ne le prvi prevod ene od svetopisemskih knjig v slovenščini, Ta evangeli svetega Matevža, (Matejev evangelij - 1555), ampak tudi prvi znanstveni spis, teološki esej: Tiga novega testamenta ena dolga predgovor. To se je zgodilo leta 1557, le sedem let po prvem poskusu, kako naj se »piše slovenski.«

Na vseh omenjenih postojankah Trubarjevega popotovanja in bivanja v Nemčiji, se je njegovo ime še globlje zarezalo v zgodovinsko deblo spomina; z njim pa dežela njegovih »lubih Slovencev«, Slovenija, ki je tudi po njegovi zaslugi danes bolj razpoznavna v Evropi in v svetu.

UREDNIŠTVO SKOZI ČAS

Števerjanski vestnik me spominja na 90. leta, ko sem aktivno sodelovala v društvu F.B. Sedej. V višješolskih letih je bilo, poleg večerov pevskih vaj (pela sem v dekleškem in mešanem zboru) in kake seje, »obvezno« biti zraven tudi pri razmnoževanju in vezanju Vestnika. Bolj kot neobhodna potreba po številu »delovne sile« je bila dobra pretveza, da sem lahko šla zvečer iz hiše. Starši mi niso nikoli oporekali, če sem bila »zaposlena« za društvene aktivnosti, saj so vedeli, da se s prijatelji ne »klatimo« bogvekod, pač pa so bili brez skrbi, da se družimo na sedežu društva v Sedejevem domu. Dela okrog časopisa je bilo komaj za eno dobro urco, večer pa se je zategnil v kaki vaški gostilni, ker je bilo treba »it nekam kaj spit«, še posebno pa se ogret, saj smo bili v zimskih mesecih vsi premraženi, ker prostori niso bili ogreti ali celo ogrevanje ni delovalo.

Vaški časopis me spominja tudi na prve »časnikarske podvige«, saj smo se vsi takratni mladi člani društva poizkušali v pisanju člankov. Vsak oddelek, ki je deloval v društvu (otroški zbor, mešani zbor, dramska družina, Festival, kulturni večeri, društveno delovanje), je imel svojega »dopisnika« za Vestnik in odgovornega, zato da je bilo v časopisu zabeleženo delovanje sekcije od izida zadnje številke. Kljub temu pa je moral glavni urednik - v letih, ko sem jaz sodelovala, je bil to neutrudni Ivan Vogrič - vedno znova spodbujati nas »časnikarje«, da smo pravočasno dostavili svoje prispevke, saj smo vedno imeli pripravljen izgovor, da imamo ogromno »šolskih, obšolskih ali delovnih obveznostih« in ne utegnemo kar tako nekaj »zložiti«.

Večkrat sem imela priložnost brskati po društvenem arhivu. Prelistovala sem tudi vezane letnike Števerjanskega vestnika. Spoznala sem bogastvo, ki ga premorejo vse izdaje. Vsebina časopisa se je v teku let in desetletij bistveno spremenila oz. se prilagajala »trendu« časov. V prvih letih je bil namreč Vestnik tudi obveščevalec družin o vseh števerjanskih občinskih novicah, županovih odlokih, podatkih iz anagrafskega urada, ..., poleg seveda stalnih dopisov o delovanju društva Sedej. S tem želim poudariti dejstvo, da je Vestnik od svoje prve številke do danes prava knjiga zgodovine vasi Števerjan zadnjih 40. let.

Kot Števerjanki, ki že deset let živi v sosednji vasi, pa mi je pri srcu zelo prijetno, ko zagledam v poštnem nabiralniku številko Števerjanskega vestnika, ker me povezuje z mojim rojstnim krajem. V vsakdanji naglici delovnih in družinskih obveznosti se mi namreč nemalokrat zgodi, da mi kljub bližini (oddaljena sem komaj 5 km) ne uspe slediti vsemu delovanju in dogajanju v Števerjanu. Tako opravlja Vestnik poleg svoje prvotne funkcije tudi posebno poslanstvo povezovanja vseh izseljenih Števerjancev. Prepričana sem, da se s to mislijo strinjajo vsi ostali Števerjanci, ki jih je življenjska pot ponesla izven vasi.

Osebnost sprejemam Vestnik tudi kot iskreno dragoceno darilo, saj dobro vem, da je v ozadju tega, mogoče skromnega skupka ciklostiliranih listov papirja, skritega ogromno truda za zapis člankov, njihovega urejanja, tiska, vezanja, raznašanja, itd. Ne pozabimo, da je še vedno vse delo prostovoljno in neplačano, prav zato pa toliko več vredno!

Števerjanskemu vestniku tako voščim, da bi vedno imel priliv novih mladih moči za vztrajnost pri nadaljevanju po začrtani poti.

VALENTINA HUMAR

Večkrat sem radevolje priskočil na pomoč pri zlaganju Vestnika. Ogromnih kopij smo pripravljali. Najprej je bilo potrebno zložiti matrico in šele potem jo tiskati s pomočjo ciklostila Gestetner. Hodili smo okrog dolge mize, vzeli vsak list posebej in zatem spomeli izvod skupaj z dolgo spenjačo. Lepi trenutki, ki sem jih kot mlad fant doživljal.

MARKO ČERNIC

Vsakdo izmed nas lahko nadgrajuje zgodovinsko blaginjo prostora, kjer živi, tudi z navidezno majhnim deležem, a je slednji v resnici doprinos izjemne važnosti celotni skupnosti. Mi se tega danes ne zavedamo in sploh ne cenimo, a prihodnji rodovi se bodo tega veselili in nam bodo hvaležni.

MARKAN DRUFOVKA

Že od mladih let sem sodeloval z uredništvom in ob potrebi radevolje dal svoj prispevek, v rast glasila. Brez dvoma je važno, da je Števerjanski vestnik prišel z delovanjem in da ga še vedno prejemo na naše domove... Še na mnoga leta!

JURIJ HLEDE

Že iz majhnih let nestrpno pričakujem dan, ko mi na dom prispe nova številka Števerjanskega vestnika. Prelistam ga z veseljem in ob tem vsakič spoznam, koliko zgodovine naše vasi je v njem zapisano. Še posebej pa se še rada zaustavim na pogovorih s starejšimi osebami, saj mi prav ti omogočijo, da za trenutek skočim v leta, ko je pri nas divjala vojna, in tako izvem kako je bilo živeti takrat. Obenem pa rada prebiram iskrene in iznajdljive prispevke naših otrok, ki so vir naše bodočnosti in seveda tudi ključna beseda za nadaljni izid tega glasila.

MARTINA HLEDE

Že nekaj let sodelujem z uredništvom Števerjanskega vestnika. Začela sem prav naključno. Rada delam križanke in razne igre, ki nam jih nudijo revije, bodisi slovenske kot italijanske. Na dan mi je tako prišla zamisel, da bi lahko tudi bralcem Vestnika krajšali prosti čas.

Mojo zamisel sem predstavila ostalim v uredništvu in jim prikazala svojo prvo igro. Izkazali so se takoj navdušeni in tako se je začelo moje sodelovanje z Vestnikom.

Kot sem že povedala, rada prebiram razne revije in tako prav iz teh črpal nekatere zamisli za svoje igre. Večkrat sem k sodelovanju pritegnila tudi osnovnošolske otroke, s katerimi tudi delam, da so mi pomagali pri uresničitvi nekaterih zamisli.

Vem, da je nekajkrat prišlo tudi do nekaterih napak, pred leti je prišlo tudi do vznemirjanja zaradi nekega anonimnega pisma, ki ga je prejelo uredništvo. Kdor pač dela tudi pogreši.

Števerjanskemu vestniku iz srca voščim še nešteto let uspešnega delovanja v naši vaški skupnosti.

ERIKA DORNIK

O Števerjanskem vestniku in o pomenu, ki ga ima to glasilo za vaško skupnost, sem se zamislila pred kratkim, ko sem med sprehodom srečala starejšo vaščanko. Gospa mi je z navdušenjem poročala o neki prireditvi, na koncu pa pojasnila, da je o njej izvedela v Vestniku. Zaupala mi je, da sama ne more kar tako od doma, zato pa vselej z zanimanjem prebira vaško glasilo, da bi izvedela kaj zanimivega o Števerjancih. Z melanholičnim obrazom mi je povedala še manj veselo zanimivost: zadnje novice o že pokojni sovaščanki je izvedela prav v eni izmed številk Vestnika, kjer je imela znanka z dopisnikom dolg intervju. Na obrazu ji je znova zažarel nasmeh, ko se je spomnila, da ji je vnukinja na straneh, ki so namenjene osnovnošolcem, posvetila poezijo...

Njen skoraj ganjeni izraz mi je še dolgo ostal spominu in razumela sem, da je Števerjanski vestnik še posebno važen za starejše vaščane in tiste ljudi, ki živijo v oddaljenih krajih, in bi se sicer ne mogli seznaniti z vaškim življenjem.

Obilo nadaljnjih uspehov želi

JASMIN KOVIC

Veseli me, da imamo v Števerjanu glasilo, ki izhaja vsake tri mesece in v katerem se lahko razpišemo prav vsi, mlajši in starejši. Vestnik nudi vaščanom informacije o tem, kar se dogaja na teritoriju, v času med eno izdajo in drugo. Vsebuje tudi zanimive spise osnovnošolcev ter sprostivne igre, ki jih lahko rešujemo v družini. Vesela sem, ker v njem sodelujem.

MARTINA MARAŽ

Kako lepo je bilo takrat!

Starši so nas končno izpustili iz pasti in začeli smo zahajati v dom. Hodili smo k pevskim vajam, na društvene seje, k Mladinskemu krožku in podprli smo vsako pametno dejavnost. Prišli smo tudi če je bilo samo za očiščenje prostorov. Vsaka ideja je bila dobrodošla in hitro izpeljiva, saj ni bilo tako strogih predpisov in zakonov kot danes. Radi smo zahajali na sedež društva in tam tiskali in zlagali Vestnik. Ob vsem tem, pa čeprav sem ostala v domači vasi še malo let, sem iskreno uživala in veselila sem se dejstva, ko sem v Vestniku prebirala svoje objavljene spise in misli.

MILENA VOGRIČ

PADEL JE ZASTOR NA 38. FESTIVAL NARODNO-ZABAVNE GLASBE »ŠTEVERJAN 2008«

»Kako zelo zavidam tistim, ki Festival spremljajo od samega začetka, tistim, ki so Festival ponesli v naša srca! Festival čutim, leži mi na koži, preprosto uživam ob nastanku vsakega posameznega Festivala. Samo takrat, kadar se ti duša napoji z veseljem, užitkom in hrepenenjem po Števerjanskem festivalu, je ta tudi del tebe! Vam, ki prebirate moje besede želim, da bi vsaj za trenutek doživeli tisto, kar doživljamo samo tisti, ki imamo naš Festival resnično radi!« tako zaključuje uvodno misel priložnostne brošure tajnica društva F.B. Sedej Andrejka Hlede, a zgovorno in na glas pove, da Števerjanci doživljajo Festival v polno.

Zmagovalci 38. Festivala narodno-zabavne glasbe »Števerjan 2008« so **Tapravih 6** iz Raven na Koroškem, ki so nastopili s skladbama *V gozdni samoti* (ans. Bratov Avsenik) in *Jesensko cvetje* (glasba in besedilo Franc Ankerst), medtem ko so si nagrado občinstva pridobili člani ansambla **Akordi** s Prestranka (*Zakladi Slovenije*, ans. Franca Miheliča; *Malo za šalo*, glasba Rok Švab, besedilo Ivan Sivec). Nagrado za najboljši kvintet je komisija prisodila ansamblu **Notranjci** iz Logateca (*Šmentana reč*, ans. Borisa Franka; *Življenje kliče*, glasba Klemen Korenč, besedilo Peter Fink), za najboljši trio ansamblu **Jerneja Kolarja** iz Artič (*Ko ljubezen zagori*, ans. Jerneja Kolarja; *Sanje moje veter skriva*, glasba Jernej Kolar, besedilo Branko Zupanc). Ansambel **Hram** s Trnovega pri Gorici (*Moj direktor*, ans. Vrtnica; *Briška*, glasba Andrej Plesničar, besedilo Rajko Velikonja) je prejel nagrado za najboljšo melodijo, nagrado za najboljšega debitanta pa ansambel **Erazem** s Predjamskega grada (*V naši kantini*, ans. Otavia Brajka; *Ta trenutek*). Komisija za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz ter Franka Padovan in Martina Valentinčič kot predstavnici organizatorja) je nagradila Faniko Požek za skladbo *Ta trenutek*, uglasbil jo je Brane Klavžar, aranžma spisal Robert Smolnikar, izvajal pa ans. Erazem.

Izza kulisa se je zaslila melodija Zarja Števerjana Štajerskih sedem, zmagovalna melodija na Števerjanskem festivalu in katera je postala že prava himna samih Števerjancev. In pričel se je nabito polni program, ki sta ga mojstrsko povezovala priznana napovedovalca Jasna Kuljaj in Janez Dolinar. V petek, 4. julija, in v soboto, 5. julija, sta bila na sporedu tekmovalna večera, kjer se je

pomerilo 30 ansamblov, prijavilo se jih je 34; v nedeljo, 6. julija, pa je padel zastor na 38. Festival »Števerjan 2008« z bodrilnim nagovorom predsednika organizacijskega društva F.B. Sedej Matejem Pintarjem, s finalnim delom in podelitvijo nagrad. Očitno muhavo vreme skozi skoraj celoten potek tekmovalnega trodnevja, nedeljski program se je namreč zaradi hudega neurja zaključil v dvorani, prinaša Števerjancem srečo, saj so lahko ponosni nad doseženim kakovostnim

rezultatom prijavljenih ansamblov in stalno naraščajočim številom obiskovalcev, tako da postajajo *Borovci* iz leta v leto vedno bolj tesni. Poslušalci so finalni del prireditve do zadnjega spremljali z dežniki na prizorišču, kot dokazuje fotografija tukaj ob strani. V prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Slavko Avsenik ml., Janez Beličič, Jože Burnik, Danilo Čadež, Jan Leopoli, Bertl Lipusch, Tullio Možina, Denis Novato, Mihael Corsi, Matej Pintar predsednik komisije) prepustila v finalni nedeljski del 17 ansamblov.

Tudi letos je bilo možno poslušanje celotnega poteka tekmovanja preko spletne strani društva F.B. Sedej, www.sedej.org, kar je dodatno obogatilo ponudbo s strani organizatorja predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. K temu je treba povedati, da gre zasluga inovativnega kabelskega spremljanja Festivala goriški družbi Tmedia. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo predsednika Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo in člana programskega sveta RTV Slovenije Marjana Terpina, deželnega tajnika Ssk Damjana Terpina, deželnega svetovalca Ssk Igorja Gabrovca, blagajničarja ZSKP in predsednika rajonskega sveta Podgora Walterja Bandelja, predsednika rajonskega sveta Pevma Oslavje Štmaver Lovrenca Peršolja, predsednico ZSKP iz Gorice Franko Padovan, odbornika SSO iz Gorice in predsednika občinske konzulte na goriški občini Iva Cotiča, svetovalko na goriški občini Marilko Koršič, predstavnik kmetijske zadruge Medvode Janeza Sušteršiča, dekana strojne fakultete Jožeta Duhovnika, vodjo zakonodajne službe državnega zbora Miroslava Mozetiča, prijatelja Števerjancev Iva Hvalica, domačega župnika Antona Lazarja, župana občine Števerjan Hadrijana Corsija ter podžupana občine Števerjan Dominika Humarja. Brici so tudi gostovali vse tri večere napovedovalca slovenske televizije Andreja Hoferja.

Obiskovalcem Festivala je bil na voljo obširen bilten o sami prireditvi. Brošuro, ki obsega desetine črnobelih pa tudi več barvanih strani, je izdala Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, naslovno stran je prispeval David Pintar.

Pri organizaciji in izpeljavi Festivala imajo vsako leto pomembno vlogo pokrovitelji, in sicer: Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice, Gorska skupnost terskih in nadiških dolin ter Brd, Občinska uprava Števerjan, RAI - Radio Trst A, Adriano Corsi Spa, Banca di Cividale - Kmečka banka, Avto Batič Ajdovščina in Luciolicar. Posebno podporo so še zagotovili: Zadržna banka Doberdob in Sovodnje, gradbeno podjetje Hlede Alojz Ivan, podjetje Terpin Spa, Nipret d.o.o., gostilna Franc, Andrej Terpin, Tmedia, Banca Manzano, gostilna Koršič, jestvine in mesnica A market, vinogradniki Manià Gianni, Humar Marino in Marčelo, Komjanc Simon, Mužič Ivan, Maraž Ivan, Gradišciutta, Skok Edi, Agrochimica friulana, mehanična delavnica Lutman Marko, supermarket Komauli srl in Grafica goriziana. Cenjenim darovalcem gre priskrbeno zahvala.

Odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Amplifikacijo so urejali Mice Karov, Niko Klanjšček in Jože Pirman, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni priskrbeno pohvalo. V pevski sobi Sedejevega doma sta razstavljala Albina Pintar iz Podgore in Ivan Skubin iz Goriških Brd.

Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje naši mladini močno oporo, da se lahko s ponosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjati svojo lastno identiteto.

Svoj zapis zaključujemo z Andrejkinimi besedami Števerjanskemu festivalu na pot: »Festival pravijo, da je nastal po naključju, nastal je kot ideja, kot nov izziv za naše društvo in za

vso našo vas. Biti danes del tega izziva pa je kratkoma neopisno. Kako lahko sicer komu poveš, kako se počutiš, ko dolge mesece v letu slediš nastanku spet novega Števerjanskega festivala,...? Kako lahko opišeš občutek ponosa, ki se v tebi porodi, ko prebiraš časopise in čutiš, da je Festival znan širom po svetu? Koliko izvirnih skladb je nastalo za Števerjanske festivale? Nekatere so

ostale celo za vedno vtisnjene v našem spominu.»

Televizija Slovenija je letos predvajala Števerjanski festival v dveh delih na 1. programu, takoj po večernih poročilih, in sicer 18. in 25. julija. Prvi del se je ogledalo 131.034 gledalcev, to je 28 odstotkov, drugi del pa 132.604 gledalcev, to je 22 odstotkov.

Rešitev prejšnje festivalske križanke: VEČER V ŠTEVERJANU

Nežno se sonce pogreza
v listih trepeče slovo,
moje srce je kot breza
tiho negibno plašno.

Vas moja ljuba in zala
čaka na znak iz višav,
kdo se bo prva prižgala
luč, ali zvezda z daljav.

Čez brajde, čez griče, zdaj pesem zaplovi
nosite pozdrave večerni zvonovi.
Oglaš že prvo, se slavčkovo petje
in v nežni omami osipa se cvetje.

SAŠA MARTELANC

RAPSODIJA

Od daleč prihaja muzikant,
ki na vijolino igra.
Po beli cesti hodi,
veseli se in uživa,
vijolina melanhonične akorde daje,
to je njegovo življenje.

Rapsodijo igra
njegove ljubezni.
Počasi se mrači,
luna na nebu priplava,
on naprej igra.

Noč je zdaj legla,
vijolina počasi utihne,
končana je rapsodija,
muzikant išče počitek.
Ko se bo daniło,
odpravil se bo spet na pot
in vijolino znova zaigral.

Danes veselo bo,
rapsodijo bo igral,
ker presrečne so bile sanje.

ZAPOJ DIMNIKAR

Zapoj mi, dimnikar,
veselo pesem iz srca,
od jutra do mraka vsakdan,
po strehah se sprehajaš.
Vsak dimnik
je tvoj črni prah,
je tvoj vsakdanji kruh postal.

Zdaj pesem zapoješ
in ko zaljubljeni par srečaš,
si srečo večno zaželiš,
sam ljubezen iščeš
in ta črni prah otreseš si.

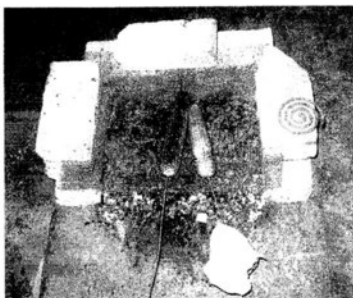
TOMEK VETRIH

»PNOLA« PARTY IN ŠE KAJ

To srečanje postaja že prava stalnica naših dolgih počitnic.

V sredo, 30. julija 2008 zvečer, smo se pri Fabijanu in Eliji Muzič zbrali Damjan, Jakob, Daniel in jaz. Pripravili smo zelo dobre *pnole*, koruzo na ražnju. Poleg tega smo jedli tudi meso na žaru, ki ga je pripravil res pridni Jakob. Zelo smo se zabavali, uživali in se smejali, po vsem tem pa smo se odpravili še na krajši sprehod do Bukovja. Pozno zvečer smo se trudni odpravili vsak na svoj dom.

Par dni kasneje, in sicer v soboto, 02. avgusta, vedno zvečer, smo se Damjan, Jakob, Liza, Stefaniya in jaz zbrali v borovcih ter v prijetni družbi in kramljanju pojedli meso na žaru, ki ga je kot vedno pripravil Jakob. Seveda smo se tudi zabavali in v naši razposajenosti tudi povedali kako debelo.

GABRIEL LANGO

PRIČELE SO SE VAJE PEVSKEGA ZBORA

Poletje je že šlo h koncu, vinogradniki so zaključili s trgatvijo, šolska vrata so se že odprla. Napočil je torej čas, da se ljubitelji zborovske glasbe ponovno zberejo in kaj lepega zapojejo. Pevci mešanega zbora F.B. Sedej so se udeležili družabnega srečanja, v sredo 3. septembra 2008, v Bizjakovi domačiji v Gonjačah, kjer so se skupaj pogovorili o novi sezoni.

V letošnji sezoni načrtujejo poleg običajnih nastopov (Cecilijanka, Primorska poje, sodelovanje pri cerkvenih praznikih, idr.) tudi krajši večdnevni izlet. Prve pevske vaje so se vršile v dvorani Sedejevega doma v sredo, 17. septembra 2008, s pričetkom ob 20.30. Tudi letos vodi zbor mladi dirigent Mirko Ferlan z Nabrežine.

Nič zato če ste pozni, kdor se še vedno želi pridružiti zvestim pevcem, je dobrodošel.

OTROŠKI ZBOR STOPA V NOVO SEZONO

Začenja se nova sezona Otroškega zbora, ki deluje v okviru društva SKPD F.B. Sedej.

Tudi letos se bo zbor, zaradi starostne razlike otrok, razdelil v dve skupini, in sicer eno bodo sestavljali malčki iz vrtca; prve pevske vaje bodo imeli kar v otroškem vrtcu v sredo, 1. oktobra 2008, od 15.30 do 16. ure. Drugo skupino pa bodo sestavljali osnovnošolci: prvo pevsko srečanje mladih pevcev bo v torek, 30. septembra 2008, kar po šolskem pouku, od 16.30 do 17.30, v pevski sobi Sedejevega doma. Zbor bo vodila Martina Hlede, ob njej pa bo pri pevskih vajah in nastopih pomagala zvesta spremljevalka Martina Valentinčič.

Dragi pevci, prsrčno vabljeni na prve pevske vaje v novi sezoni 2008/09!

TUDI MET ŽOGE NA KOŠ DAJE ZADOŠČENJE

Še niti dvajsetletni Števerjanec Leonardo Fornasari, ki živi v Ščednem, star je namreč komaj devetmajst let, posveča veliko svojega prostega časa športu, v prvi vrsti metu žoge na koš. Ljubi košarko torej! Poleg tega gre povedati, da ne zanemarja študija, zjutraj obiskuje pedagoški licej, popoldne pa se predaja sproščujočim in napornim treningom.

»S košarko sem pričel, ko sem obiskoval peti razred osnovne šole, bil sem star komaj enajst let, pri športnem društvu Dom iz Gorice. To disciplino sem kar hitro vzel, ob igranju sem se res veselil in tega se še danes ter že od samega začetka sem si želel nabrati čim več izkušenj. Igral sem v mladinskih ekipah Alba Cormons iz Krmina, Snaidero Basket iz Vidma in Nuova Pallacanestro Gorizia iz Gorice.«

Pri goriškem klubu, ki je takrat nastopal v hvalevredni B1 ligi, si igral dve sezoni, in sicer 2005/06 ter 2006/07.

»Zame je prav sezona 2006/07 predstavljala pravo odskočno desko. Edina negativna nota vsega tega je bila v tem, da je bila žal ekipa izločena v B2 ligo. Večkrat sem igral v začetni postavi, res sem bil v dobri formi, skozi celo prvenstvo sem igral solidno igro, osvojil sem pravo, športno samozavest in zame je to pomenilo veliko.«

Lansko sezono si igral v ekipi Riva del Garda Basket, v istoimenskem kraju ob Gardskem jezeru. Ambient na ni bil tebi najboljši in tako si se odločil, da ne boš nadaljeval svoje športne kariere v tem kraju.

»Letos sem se podal proti jugu in igrati v Ruvo Basket v kraju Ruvo di Puglia. Ekipa, soigralci in njeno vodstvo, so mi takoj na prvi pogled vlili zaupanja in torej začenjam to avanturo z lepimi, pozitivnimi občutki. Svoje moči bomo pomerili v B2 ligi.«

Zakaj si se sploh odločil za to ekipo?

»V njej igrata dva izkušena igralca in moja znanca Mauro Sartori ter Davide Zambon, poleg tega trener je tržačan Alessandro Guidi. Ekipa je dobro sestavljena v vseh položajih in ciljamo na napredovanje v B1 ligo. Letošnji ostri tekmeč bo brez dvoma Cisa Basket Massafra iz Massafre pri Tarantu. Poleg tega igra v ekipi Nuova Virtus Molfetta iz Molfette moj bivši soigralec in dobri prijatelj Patrick Nanut.«

Trener, ki ti je po tvojem mnenju dal veliko, ki ti je dal v ključnih trenutkih pravi nasvet in motivacijo?

»Brez dvoma Andrea Beretta, ki me je treniral pri Nuova Pallacanestro Gorizia in pa Achille Milani pri Snaideru. A vendar ti vsak trener pusti nekaj dobrega, odvisi od tebe če znaš to izkoristiti.«

Imaš koga za zgled pri tem športu?

»Denisa Rodmana, ki je svoj čas igral v ameriški NBA ligi, kraljevem košarkarskem prvenstvu. Kot osebnost je bila včasih precej sporna in tudi nedostojna, ampak ko je stopil na igrišče je dal vse od sebe. Kot igralec je bil res eden najboljših in še danes ostaja na samem vrhu.«

Za kateri klub navijaš že iz mladih let?

»Odločno Lottomatica Roma.«

Kakšni so tvoji načrti, skrite želje v predalu za bodočnost?

»Vsak športnik si želi, da bi se tehnično in fizično čim bolj izpopolnjeval ter napredoval v svoji karieri. Poleg tega gre povedati, da bi rad nekega dne nastopil v kaki postavi ekipe, ki se bori pod samim vrhom A1 lige. Na zadnje pa bi bil klic selektorja italijanske reprezentance brez dvoma adrenalinski.«

MARJAN DRUFOVKA

V svetel spomin...

MIŠKO KRANJEC

Ob 100. obletnici rojstva

Letos mineva 100. obletnica rojstva pisatelja Miška Kranjca. Kranjec sodi med klasike slovenske literature 20. stoletja. V času svojega življenja je objavil več kot 50 knjig, predvsem romanov, novel, povesti in publicistike. Čeprav so njegovi literarni nazori (pogosto pomešani z aktualnimi političnimi problemi) že kmalu po letu 1945 zastareli in prišli kasneje v konflikt z modernizmom, velja Kranjec za enega od utemeljiteljev socialnega realizma in ostaja prav gotovo njegov najpomembnejši predstavnik pri nas. Rodil se je 15. septembra 1908 v Veliki Polani v Prekmurju, v kmečko-delavski družini, umrl pa je 8. junija 1983 v Ljubljani. Gimnazijo je obiskoval v Ljubljani, nato pa je študiral slavistiko, a je študij opustil in se vrnil v Prekmurje. Živel je kot poklicni pisatelj in časnikar. Izdal je časopis Ljudska pravica. Pisati je začel že kot gimnazijec in prvo črtico je objavil pri sedemnajstih letih. Med okupacijo je bil med organizatorji upora proti okupatorju v Prekmurju; ko ni mogel več delovati ilegalno, je odšel v partizane. Po vojni je bil poslanec, največ pa se je, poleg pisanja, ukvarjal z novinarstvom in založništvom, saj je bil direktor Cankarjeve

založbe ter Slovenskega knjižnega zavoda. Zelo mu je bila pri srcu Prešernova družba, katere urednik je bil dolga leta. Miško Kranjec v svojih črticah, novelah, povestih in romanih najraje prikazuje revno življenje v prekmurski vasi in usodo tamkajšnjih ljudi.

Njegove besede še vedno enako živahno pripovedujejo o preteklem Prekmurju, o človeku, ki se bori s koščkom zemlje za preživetje, o sezoncih, ki odhajajo, zapuščajo otroke in se vračajo zato, da spet odidejo, o sanjah, ki revnim ljudem lajšajo življenje in o novem človeku, ki ga zbudi socialistična ideja in z njo upanje, da bo nekoč vendarle drugače. Pisal je tudi o človeku v narodnoosvobodilni vojni (Tihožitje in pejsaži, Pesem gora, Za svetlimi obzorji).

Pisal je kratke pripovedi, povesti in romane, ki jih je družil v večje celote. Izrazitejša avtobiografska dela so romani Mladost v močvirju, Svetlikanje jutra in še posebej, eno njegovih najboljših del, Strici so mi povedali. Po njegovih delih so posneli tudi nekaj filmov. Od leta 1953 je bil član Slovenske akademije znanosti in umetnosti.

MARTINA MARAŽ

OSNOVNOŠOLCI PIŠEJO:

JANA ŠTEKAR, 1. razred

IVAN DEVETAK, 1. razred

JASNA TOMSIČ, 1. razred

BERNARD TERPIN, 1. razred

MED POČITNICAMI

Letos poleti sem šla na morje z mamo, Lorenzom in Stefanom, in sicer smo bili v Portorožu v hotelu Lucija. Imeli smo bazen, v sobi pa televizijo. Večkrat smo tudi hodili se kopat v Gradež. Mama me je vpisala tudi v otroški center v bazen, kjer so me učili plavati. Tam mi je bilo zelo všeč.

VERONICA CRASCEK, 2. razred

MOJA POLETNA PRAVLJICA

Nekoč je živela sinica, ki je imela dve sinički. Nekoč je zgorel gozd in sinica je zbežala z družino v vas. Naslednji dan so naredili novo gnezdo v stari stekleni vazi, ki se je nahajala na oknu Ninine sobe. Mala Nina je imela štiri leta. Zjutraj, ko je vstala, je pogledala v vazo in je videla siničke. Takoj je stekla k mami in ji to povedala. Pozimi jih je hranila. Spomladi je bil gozd spet zelen in siničke so se vrnile tja. Nina je bila žalostna, zato ji je vsak teden prišla sinička zapet.

EMA TERPIN, 2. razred

MEDVEDKA LILI

Medvedka Lili se zjutraj zbudi, si umije obraz in se počeeše. Potem se obleče in gre zajtrkovat. Mama ji naroči, naj si umije še zobe. Potem vzame kovček, ki ga je pripravila že prejšnji dan. Pouk v šoli se je zaključil in gre na počitnice z vlakom. Medvedka Lili gre peš na postajo, kjer jo čaka vlak. Z njim odpotuje v čarobni svet.

MICHEL A SBUELZ, 2. razred

NEDELJA OB MORJU

3. avgusta sem šla na morje v Sistiano s svojo družino: z mamo, očetom in sestro. Bili smo veseli in smo veliko plaval. Privoščili smo si hladen sladoled. Potem smo se vrnili domov.

AGNESE CASTELLO, 2. razred

ROJSTVO MOJEGA BRATA IN DRUGE POLETNE DOGODIVŠČINE

Moj brat se imenuje Martin. Rodil se je 13. 8. 2008. Ima črne in kratke lase, je priden in malokrat pocmeri. Je dolg 50 cm, težak 3 kg, njegova krvna skupina je 0 in je vse v redu z njim in tudi z nami vsemi. Dan pred njegovim rojstvom smo bili na Triglavu. Jaz sem bil tako lahek, da me je dvignil veter. Na vrhu Triglava so me krstili. Smo tudi pili vodo iz potoka Triglavsko Bistrica: sveža, lepa, bleščeča voda. Hmm, tako dobra je bila, da smo jo dali v čutaro (boračo). Videl sem tudi sedemnajst gamsov. Še prej smo bili na Krku. Tam je bila super lepa voda. Dobil sem: surf, skate in sandale. Bil sem tudi na Razdrtem pri bratranceh pri turistični kmetiji Hudičevce. Tam je zelo lepo, ker imajo nogometno igrišče, igrišče za odbojko, za košarko, tobogane, bazen s skakalnico, muce, krave, pse, ptice, velik travnik in gobe. Idealno za zabavo. Če želite, lahko greste tudi vi!

PETER SOBAN, 3. razred

OGLED DUNAJA

Med počitnicami sem šel na Dunaj. Z mano so bile poleg mame, tudi moja sestra in Stefanija. Bilo je zelo lepo. Spali smo v štiriposteljni sobi. Žal se Stefania en dan ni počutila dobro in je bruhala dvakrat. Videli smo velik grad Hofburg. V njem je živel princeza Sissi. Ko smo šli ven iz gradu, smo videli konje. Šli smo tudi v hotel Sacher in jedli smo Sacher torto. Bila je zelo okusna. Prostor je bil opremljen v rdeči barvi.

FERDINAND FRANDOLIC, 3. razred

POLETJE

Malo več se igram,
malo več spim,
hodim na morje
pa tudi se učim.
Sonce vame sije,
ko na gugalnici gugam se.
Čas prijeten je.

KATIA KOMJANC, 3. razred

NA MORJU

V soboto 14. junija smo šli jaz, moj brat in moja teta v Bibione za en teden. Ko smo prišli, smo pomagali očetu nositi kovček in druge stvari v stanovanje. Nato smo vsi skupaj pojedli kosilo. Oče in babica sta se vrnila domov že isti večer. Jaz pa sem se s teto in Lukom sprehodila po centru. Ogledali smo si trgovine, kupili sladoled in se odpravili spat. Naslednje tri dni je deževalo, zato smo si ogledali živalski vrt Reptalia. Tukaj je bilo mnogo kač, pajkov, želv in krokodilov. Zadnje tri dni pa smo bili cele dneve pri morju. Plaval smo, se lovili in se igrali. Ta teden sem se zelo zabavala.

LARA SKORJANC, 3. razred

ZAČETEK POUKA

Po dolgih poletnih počitnicah se je začelo novo šolsko leto. 8. septembra smo se vsi vrnili za šolske klopi. Letos imamo 4 nove učence v prvem razredu: Jano, Jasno, Ivana in Bernarda. Ob 8.30 smo šli k šolski maši, potem smo se vrnili v šolo. Zbrali smo se v telovadnici, se predstavili prvošolčkom in se pogovorili o počitnicah. Za tem smo se igrali razne zabavne igre. Ob enih nas je šofer Silvan odpeljal domov. Vesela sem, da sem ponovno v šoli in da se lahko igram s svojimi sošolci.

VALENTINA TERPIN, 3. razred

PREDSTAVITEV

Jaz sem Emanuel De Caro, imam 8 let, živim v Števerjanu in obiskujem 3. razred osnovne šole Alojz Gradnik. Moj najljubši šport je košarka. Moji najljubši predmeti so: glasbena vzgoja, slovenščina, italijanščina, informatika in matematika. V prostem času rad rolkam, se vozim s kolesom in gledam televizijo. Rad se tudi igram zbiranje, doge ball in skrivanje. Imam dve muc, ki se imenujeta Chicco in Simba, ter enega psa, ki se imenuje Miško.

EMANUEL DE CARO, 3. razred

POLETNA DOGODIVŠČINA

Od 16. do 23. avgusta sem bil z družino v Dolomitih, in sicer v Selvi Val Gardena. Veliko smo hodili in imeli smo lepo vreme. Prvi dan nam je mama priskrbela knjižice, na katere smo dajali žige in zbirali točke. Če bi nabrali 40 točk, bi prejeli bronasto priznanje, če bi jih nabrali 60 srebrno priznanje, če 100 pa zlato. Najzahtevnejšo pot smo opravili v torek, ko smo se povzpeli do koč do vrhom gore Puez. Najprej smo v uri in pol prehodili Vallungo, nato smo se začeli vzpenjati. Pot je bila zelo ozka in strma. Kar naenkrat smo zaslišali glas kravjih zvonov. Na poti navzdol so se nam približevale krave. Veronika in Tereza sta se prestrašeni skrili za mamo, vsi pa smo se morali odmakniti s poti, da bi krave šle mimo. Po triurni hoji (napravili smo 1000 m višinske razlike) smo dospeli do cilja in si prisvojili 12 točk. Na koncu počitnic sem kot Matej nepričakovano nabral 103 točk in si zaslužil zlato priznanje.

NIKOLAJ HLEDE, 4. razred

OBISKALI SO NAS ANGLEŽI

Bil je topel poletni dan. 1. julija so se odločili, da nas obiščejo in 9. so odleteli proti Italiji, prav na očetov rojstni dan. Bili so v sedmih: Michael, Susan, Peter, Maddoks, Leanne, Serena in Anna. Vse smo uredili zadnji hip, tudi zgornjo kopalnico smo končali obnavljati. Morali smo si izposoditi blazine, žimnice in kakšno odejo. Končno so pristali na letališču v Ronkah. Najprej so obiskali dedka in babico v Ločniku. Tam so pojedli večerjo: odličen zrezek z golažem. Nato jim je nona razkazala hišo. Potem so prišli na naš dom. Stuširali so se in zaspali. Naslednji dan so se odpravili k teti Mariji, nato pa še k tatovemu bratrancu, kjer smo jedli večerjo. Tretji dan smo se odpravili na morje v Gradež. K sreči je bilo lepo vreme in smo vsi uživali na vročem soncu. Naslednji dan smo se odpravili v Postojno, kjer smo pričakali vlakec za Postojnsko jamo. V njej so nas že čakali vodiči. Mi smo zbrali angleškega, saj smo gostovali Angleže. Nekaj časa smo peščili po hladni jami. Tam smo občudovali stalagnite in stalaktite, pa tudi ozke in široke stebre. Najbolj me je očarala Bela dvorana, saj je bila vsa svetla in bleščeča. Naslednjega dne so se naši gostje odpeljali na Bled. Žal sem se počutil slabo, zato nisem bil prisoten. Na srečo sem se udeležil izleta v Benetke. Najprej smo se sprehodili po vseh glavnih ulicah, nato smo se popeljali s trajektom. Tata se žal ni mogel voziti po vodi, ker ima morsko bolezen. Najlepša in najprivlačnejša je bila Doževa palača. Prečkali smo tudi most Ponte dei sospiri. Na nekem drugem mostu, ki se dviga nad vodno ulico (Canal Grande), smo srečali dve Angležinji, ki smo ju prejšnji dan spoznali v neki restavraciji pred Postojno. Z našimi angleškimi sorodniki smo obiskali še druge kraje. Imeli so se zelo lepo in zdelo se jim je zelo toplo, saj imajo pri njih le par dni v letu največ 25 stopinj. Naslednje leto pa jih bomo mi obiskali. Komaj čakam!!!!

MIHA KOVIC, 4. razred

PRAZNOVANJE ROJSTNEGA DNE

2. julija sem praznovala na svojem domu svoj rojstni dan s svojimi sestrami, prijatelji in sorodniki. Vsi otroci smo se igrali ISKANJE ZAKLADA. Imeli smo pravo ruto in mapo. Vsi smo se zelo trudili in na koncu je vsak dobil svoj zaklad. Za tem smo si izmislili nekaj različnih tekmovalov v bazenu in z zogo. Kupili so mi velikansko torto, na kateri je bil narisana WINNIE THE POOH. Bila je dolga 80 cm in narejena iz sladoleda. Na njej so bile tudi rožice iz sladkorja. Vsi povabljeni so mi zapeli vse najboljše in za tem je vsak pojedel košček torte. Ponovno smo se vrnili v bazen, plaval, se igrali..... bila sem zelo vesela. Dobila sem tudi veliko lepih daril: dnevnik, punčko..... najbolj pa so mi bili všeč novi čevlji. Ob koncu dneva sem bila presežna.

SOFIA CASTELLO, 4. razred

PESTRE POČITNICE

Letos sem poletne počitnice preživel v poletnem centru Sončnica. Animatorji so nam pripravili veliko programov: zjutraj smo zapeli našo poletno himno, smo plesali, vsak dan smo plaval v bazenu, igrali smo tombolo in organiziran je bil tudi izlet na Bled. Zjutraj smo se srečali na železniški postaji, tam smo stopili na vlak, ki nas je odpeljal na Bled. Bil je vroč dan, hodili smo po gozdu, ogledovali smo si naravo, nabirali smo maline in jagode. Hoteli smo si tudi ogledat grad, ampak nas je bilo preveč. Napravili so nam tudi skupinsko sliko. Pojedli smo malico in se igrali igró. Pobirali smo tudi odpadke. Sedli smo k jezeru in se kopali. Opoldne smo pojedli kosilo. Voditelj nam je plačal sladoled. Popoldne smo se vrnili veseli domov. Obiskal sem tudi svojega sošolca Alexandra. Delala sva eksperimente. Po igranju sva šla v knjižnico in si izbrala knjige. Za tem sva jaz in Alexander kolesarila, moj brat in Ferdinand pa sta rolkala. Medtem pa nam je njuna mama Marinka pripravila dobro kosilo. Tri tedne sem obiskoval tudi bazen. Učili smo se različne tehnike plavanja. Spoznal sem nove prijatelje, nove igre..... En teden sem igral tudi košarko. Zjutraj smo se ogrevali pod vodstvom učiteljev, ki so bili vsi zelo visoki. Za tem smo malo telovadili, se odpravili z odskočno desko, delali stoje, kolo, prevale..... Ko smo igrali košarko, mi je bilo zelo všeč, zato sta me babica in dedek vpisala na tečaj. Žal se je tudi to zaključilo. Sedaj se bliža pouk in že pišem naloge. Tako lepih počitnic nisem še doživel.

JULIAN DE CARO, 5. razred

POLETNE POČITNICE V GRADEŽU

Letos sem preživela svoje poletne počitnice v Gradežu. Živeli smo v stanovanju pri plaži. Vsak dan smo hodili po obali in se kopali v morju. Ko smo se vrnili, smo pomalicali, in sicer slastne sendviče. Igrali smo se tudi s peskom in kopali globoke luknje. Počila nam je lopatka, zato smo kupili novo. Videla sem dve veliki mrtvi meduzi na pesku in dosti manjših v vodi, ki so plavale. Neki deklici sta jih dali v kangljico skupaj z rakci in školjkami. Dva gospoda sta izdelala iz peska pando, ki je držal v šapi list. Ob njem pa sta še gradila kitajski zid. Ob slabem vremenu smo se sprehajali po središču mesta in si ogledovali trgovine.

Po treh tednih je napočil dan vrnitve. Ko sem z mojo družino, sem vedno doma, vendar nikjer se ne počutim bolje kot na mojem domu v Števerjanu.

DIANA KOMJANC, 5. razred

POLETNA POTEKANJA

Moje poletne počitnice so se pričele takoj po zaključku šolskega leta. Najprej so nas učitelji telovadbe iz Kulturnega doma odpeljali za en teden v Bohinj. Žal se nas je tam vedno držala smola. Prav vsak dan nas je zmočil dež. Ogledat pa smo si šli tudi adrenalinski park. Učitelj Miloš in učiteljica Ljudmila sta nas peljala s kanujem po jezeru. Z žičnico smo se peljali tudi na Vogel, kjer je zelo pihalo. Ogledali smo si tudi slap Savica. Prosti čas smo izkoristili za kopanje v jezeru. Ker pa je bila voda premrzla, smo raje šli v bazen. Prišla je sobota in z vlakom smo se odpeljali nazaj v Gorico. Moje počitnice so se nadaljevale ob očetu in mami v vinogradu. Delal sem z velikim veseljem. 15. avgusta pa nas je oče odpeljal na tridnevne počitnice v Jesolo. Tam smo se dobili z očetovim prijateljem iz Verone. Te tri dni sem zelo užival, saj je bilo morje zelo razburkano in valovi so bili zelo visoki. Zvečer smo šli vsi skupaj na dolg sprehod po mestu, kjer smo si privoščili tudi dober sladoled. Najbolj pa mi je bilo všeč, ko so metali ognjemete. Vse lepo hitro mine in tako je minilo tudi to. A počitnic še ni bilo konec. Dva dni pa sem samo smrdel po kravah, ker sem obiskal planino Kuhinjo pod Krnom. Zelo sem pogrešal svojo posteljo. S tem izletom so se zaključile moje letošnje počitnice.

JAN LANGO, 5. razred

PRAZNIK KOŠNJE IN PTIČJI SEJEM

Zadnjo nedeljo meseca julija smo šli na Banjščice gledat praznik košnje. Zelo smo se zabavali. Gledali smo, kako so kosili travo in kako so nekoč delali gasilci, ko ni bilo še vseh teh modernih naprav. Videli smo tudi Jasno Kuljaj. Na dvorišču so imeli govore razni parlamentarci in župan Nove Gorice. 15. avgusta pa sem šel z očetom, sestro in sestrično Donatello na ogled ptičjea

sejma. Videl sem raznovrstne ptice, pse in tudi gosi. Kupili smo dve Donavski gosi. Razstavljeno so imeli tudi staro kmečko orodje. Bil sem zelo vesel tudi, ker sem kupil noni rože.

LUCA SKORJANC, 5. razred

RAZNOLIKE POČITNICE

Moje počitnice so se začele takoj po končanem pouku. Odpotovali smo v Puglio. Stanovali smo v enem kmečkem turizmu. Imeli smo na razpolago velik bazen, kjer smo veliko plaval. V morju smo se kopali samo dvakrat. Našli smo lepe školjke. Kopali smo se na Garganu in v Gallipoli. Večerjali smo v kmečkem turizmu, kosili pa v različnih restavracijah. Med našim letovanjem smo si ogledali različna mesta kot Lecce, kjer smo obiskali katedralo sv. Križa in Alberobello s svojimi tipičnimi »trulli«. To so zgradbe iz belega kamna s streho in »špikoma«. Zelo zanimiva je bila tudi Matera, kjer smo videli »Sassi di Matera«, ki so zelo stare zgradbe. Ko smo se vrnili domov, smo se ustavili v Lignano. Imeli smo vedno lepo vreme. Vsak dan smo hodili na plažo. Tam sem srečal tudi svojega prijatelja. Z njim sva kopala luknje, se igrala s frnikolami in plavala. Vozil sem se tudi s kolesom, igral sem minigolf..... zelo sem se zabaval.

Krog polovice meseca julija sem šel z nonoti v Süd – Tirol – vas, ki se imenuje Monguelfo. Spali smo v enem stanovanju na kmetiji. Gospodar je imel štalo, v kateri je bilo 30 krav. Videli smo, kako so molzli krave. Imeli smo veliko srečo, saj smo videli, kako se rodi telček. Tri dni je deževalo. Ko je bilo lepo vreme, pa smo veliko hodili in kolesarili, zvečer pa smo bili v apartmaju, kjer smo se občasno igrali karte. Po povratku sem kmalu ponovno odpotoval, in sicer na skavtski tabor v Gonjače pri Črnicah. Tam smo zvečer delali taborni ogenj, se igrali in pripravljali skeče. Ko sem se vrnil domov, sem bil veliko časa doma. Potem sem šel še 4 dni v Lignano z očetom in Costanzo in počitnice so se zaključile.

ALEXANDER FRANDOLIC, 5. razred

OBISK IZVIRA SOČE IN SVETIH VIŠARJEV

Poletne počitnice sem v glavnem preživel doma, toda vseeno smo odšli na kakšen izlet. Nekega dne smo se odpravili k izviru Soče. Bil je sončen dan. Od koč do samega izvira smo hodili pol ure, saj je bilo veliko ljudi. Oče nam je priporočil, naj se vedno držimo za debelo vrv, ki je pritrjena v skalo; tej vrvi pravimo zajla. Do izvira je šla samo Ana z očetom. Ko smo se vrnili h koči, nam je oče kupil planinski dnevnik in dnevnik slovenske tranzverzale za zbiranje žigov koč ali vrhov, ki si jih osvojil. Zelo sem bila ponosna, ko sem dobila svoj prvi žig. Nato je mama predlagala, da bi se lahko ustavili v Trentu v muzeju, kjer je poleg drugih zanimivosti na ogled tudi imbalzamirani medved. Bilo je zelo zanimivo. Ko smo se vračali domov, je bilo veliko prometa.

Šli smo tudi na Svete Višarje, kjer smo prespali eno noč. Edith se je najbolj veselila, ko smo se peljali z žičnico. Prvi dan smo imeli lepo vreme, medtem ko je bil drugi dan oblačen in meglen, tako da ni bilo videti vrhov bližnjih gora. Večerjali smo v gostilni Jure. Zvečer je bilo samo pet stopinj. Zjutraj sta Ana in oče šla na Lovca. Ob enajsti uri je bila sveta maša. Prišli so tudi moji bratraci, dedek ter babica. Oče in Ana pa so prišli malček v zamudi. Po maši smo šli na kosilo. Po skupni sliki smo se vrnili v dolino utrujeni, a veseli. Poletne počitnice so minile, začelo se je novo šolsko leto, upam, da bo uspešno in veselo.

KLARA TERCIC, 5. razred

POLETNO SREDIŠČE

Dva dni po končanem pouku sem šel v poletno središče. Na žalost je prvi teden vedno deževalo, zato seveda nismo smeli na dvorišče. Drugi teden pa je bilo jasneje in uredili smo si svoje baze kot vsako leto. Tretji teden pa smo odpotovali z vlakom na Bled. Bilo nas je kar precej, približno 30. Vozili smo se dve uri. Ko smo dospeli, je začelo deževati. Pol ure kasneje pa je bilo nebo ponovno jasno. Odkorakali smo proti blejskemu gradu. Ostali smo presenečeni, ko smo ugotovili, da vstop ni prost in da je treba kupiti vstopnico. Zaradi tega si nismo ogledali notranjih prostorov gradu. Pomalicali smo v bližnjem parku. Za tem smo se igrali igro tatovi, strahovi in straže. Ta igra je podobna lovljenju. Sprehodili smo se še do jezera in v njem tudi zaplavali. Z vlakom smo se nato vrnili v Gorico. V tem zadnjem tednu smo hodili tudi v bazen. Bilo je zabavno.

GUGLIELMO FRATI, 5. razred

POLETNE POČITNICE 2008

Letos sem preživela svoje počitnice bolj v vinogradu kot na morju. Malo, ker nismo mogli z Janezem med ljudi, malo pa, ker je bilo veliko dežja in so trte ter trava zelo hitro rasle. Na morje smo šli le dvakrat, proti večeru, ko ni ljudi in ne pripeka sonce.

Opisala bom, kako sem preživela svoj rojstni dan. Ko sem se zbudila, so mi starši voščili. Med zajtrkovanjem smo vzeli torto, ki sva jo spekli jaz in mama. Vsak je pojedel en kos, tudi Janezek. Potem sem odprla darila svojih staršev: prejela sem knjige, za katere sem bila izredno vesela. Tetino darilo pa je bila torbica, ki sem jo pravkar rabila. Mama je naredila nekaj slik, in sicer me je slikala z Janezem, kako pihava svečke.

Za tem smo se odpravili v Bohinj. Pot je bila precej dolga. Ko smo dospeli, je začelo deževati, a je v nekaj minutah vse minilo. Po slastnem kosilu (sendviču) smo šli k plaži; našli smo prav samotni koteček, kjer smo ostali nekaj ur. Jaz sem gradila hiške iz paličic, moj brat pa jih je podiral. Videli smo ribe in smo jim metali kruh, ena je prišla skoraj na suho. Ura je bila, da se vrnemo domov. Pot nazaj je bila še bolj dolga kot prej. Kadar smo pozno zvečer dospeli domov, smo bili tako trudni, da smo kar brez večerje odšli spat.

Sedaj pišem naloge. Prej sem sezidala hiško iz lego kock in se bojim, da jo moj brat poruši, zato sem jo dala na mizo. Janezek hodi vedno k meni, ker bi se rad igral z menoj. Moja mama pa mu pravi: »Pusti pri miru Petro, ker piše naloge.« On pa stalno govori, da bo šel kar z menoj v šolo.

PETRA CIGLIČ, 5. razred

VZPON NA NAJVIŠJO SLOVENSKO GORO

Najlepše doživetje letošnjih počitnic je bila hoja na Triglav. Šli smo z bratrance Anjo, Matijo, Nežo, Klaro, Katjušo in s stricem Emiljanom.

Začela se je hoja. Med potjo smo srečali veliko Slovencev, ki so nam vedno kaj rekli, kot na primer: »Kako ste pridni, pogumno naprej!« Videli smo gamsa, ki je bil oddaljen od nas le par metrov. Vstavili smo se za kratek premor. Prav tedaj sem padla na skalo in se malo ranila. Videli smo tudi vodo, ki je izvirala iz skale. Hodili smo, hodili in končno smo dospeli do Staničeve koče, kjer smo popili topel čaj in pojedli sendvič. Oblekla sem si dolgo majico in hlače, saj je bilo že mrzlo. Nadaljevali smo pot. Med hojo smo videli pet gamsov. Eden od njih je med tekom skoraj zadel mojo sestrnico Anjo. Ko smo se vzpenjali po strmi stezi, smo videli tudi ovce, ki so se pasle v dolini. Po 45. minutah smo dospeli do koče na Kredarici. Tu smo povečerjali in takoj za tem šli pripraviti ležišča za prenočitev. Takoj smo šli spat. Naslednje jutro smo vstali ob petih zjutraj, da bi se povzpeli na vrh Triglava. Pri mizi smo pozajtrkovali in šli hitro naprej. Ni bilo večjih težav na poti do vrha, čeprav je močno pihalo in Petra je vzdignilo v zrak. Dobro, da je bil privezan z vrvjo in ga je moj tata obdržal. Ob sedmih smo bili že na vrhu. Tu sem videla žig, ki je imel obliko mikrofona. Stric me je krstil, ker sem prvič stopila na vrh najvišje slovenske gore.

Pot v dolino je bila lažja, a vseeno nevarna. Naš podvig smo praznovali v dolini z dobro večerjo. Naročili smo govejo juho, čevapčiče in krompir. Veseli in utrujeni smo se vrnili še isti večer.

SARA SOBAN, 5. razred

OBČINSKE VESTI

Sporočamo vam le nekaj krajših novic.

Zaključna dela v stari osnovni šoli v Britofu bodo v teku tekočega leta dokončana. Zgleda, da se torej resnično bliža trenutek, po menda dvajsetih letih, zaključka del v socialnem centru tako, da bo dom za ostarele v prihodnjem letu predan prvotnemu namenu.

Poleg tega se zaključuje prvi del sanacije spodnjega dela stavbe osnovne šole Aljoz Gradnik v Dragah. V čim krajšem času naj bi se pričel drugi del utrditve zgornjega dela.

BOŽIČNA PESMICA

001	002	003	004	005	006	007	008		009	010		011	012	013
014	015	016		017	018	019		020		021	022	023	024	025
	026	027	028	029	030		031	032	033	034	035	036	037	-
038	039	040	041		042	043		044	045	046	047	048	049	...
050	051	052	053	054		055	056	057	058	059	060	061	062	
063	064	065	066	067		068	069	070	071	072		073	074	075
076		077	078	079	080	081	082		083	084	085		086	087
088	089		090	091	092	093	094	095	096	097	098	099		100
101	102	103	104		105	106		107	108	109	110	111	112	113
	114	115	116		117	118	119	120		121	122		123	124
125	126	127		128	129	130	131	132		133	134	135		136
	137	138	139	140		141	142	143	144	145	146	147	148	
149	150		151	152		153	154	155	156		157	158		159
160	161	162		163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	
173		174	175	176	177	178		179	180		181	182	183	184
185	186	187	188		189	190	191	192	193	194				
195	196	197	198	199	200	N		201	202	203	204	205	206	207

Nova sardinska pokrajina

189 138 068 052 172 204 080 013 050 140 145 010 103 087

001 012 183 047 024 072 078 034 066 020 156 036	Znanstvenik, ki deluje na področju lingvistike	
167 064 075 125 069 191 171 115	Občinska uprava pokrajine Savona	
017 206 027 107 144 062 074	Morje je lahko tudi....	015 126 046 139 106 181
099 063 129 194 127 049	Mesto v Turčiji	117 054 179 130 041
147 004 173 124 114 079 184 033	Stara gospa, ki se je lani vrnila v A ligo	207 048 086
014 101 165 134 136 110 185 038 007	Kraj, kjer preživljamo počitnice	
164 040 094 154 073 177 082 065 196	Železniška postaja med Volčjo Drago in Prvatinu	
201 166 109 097 116	Se praznuje 25. decembra	120 084 197 008 200
037 092 203 143 095 009 113 058 195 030 133	Avtor knjige Mandrije in druge zgodbe	
081 043 202 061 006 105 142	Jezikovni sistem z razvitim lastnim besediščem in slovnico	
096 111 198 028 045 112 151 182	Nagajivo dejanje med sošolci	157 119 174 190
051 089 031 148 169 128	Brez mačke v hiši miši...	057 042 199
090 108 026 158 163	Pred kratkim upokojena stava	176 187 155 056 137
071 018 131 003 053 193 022	Se trga v septembru	029 121 159 175 161 205
076 160 104 067 039 199 016 135	Brezkrajn, durativen	023 093 132
021 152 060 123 146 118 085 170	Luža	141 019 100 070 091
153 077 168 055 032 122 005 025 149	Nagrajeni ansambel za najboljši trio 21. Festivala v Števerjanu	
044 150 059 035	Kadar mačke ni v hiši, se veselijo...	083 002 088 180
011 102 192 188	Gimnastična vaja na drogu	098 162 186 178

ZVONKO SIMČIČ

KAKO JE BILO ŽIVETI TAKRAT?

Intervju z gospo Venerando Humar

Gospa Veneranda je umirjene narave, vedno dobre volje in sorodniki pravijo, da ob potrebi vsakomur rada priskoči na pomoč, daje dobre nasvete, vedno najde prave tolažilne besede ter zna pomirjevati razburjljive situacije, ki se pojavijo tu pa tam na življenjski poti vsakogar.

»Rodila sem se 8. decembra 1927 pri Klemenčevih na Kakencah. Tata se je imenoval Anton, mama pa Felička Rožič. Oba sta bila Števerjanca.«

V zakonu so se rodili štirje otroci. Gospa Veneranda, ki je najstarejša in najmlajši Marino sta še živeča, Marčelota in Erminjo pa pogrešamo.

»Živeli smo na svojem posestvu. V hlevu smo ravnali po dva prašiča, v štali smo imeli od štiri do šest glav živine ter vola. Pridelovali smo malo od vsega, povrtnine, sadje, predvsem češnje in obdelovali vinograde.«

Vaša mama je bila izvrstna kuharica. Kaj vam je dobrega pripravljala za obroke?

»Za rojstni dan nam je redno pripravila štrudelj, za sv. Miklavža je naročila nam otrokom naj si dobro očistimo čevlje in jih damo na okno, tudi tata je to opravljal. Mama nam jih je napolnila z lešniki, suhim sadjem, mandarinami in še kaj drugega. Imela je zlate roke, bila je res pridna kuharica, iz niča je pripravila nekaj zelo dobrega. Ob nedeljah je vedno skuhala župo, goveje meso smo jedli enkrat na teden, sicer smo pogosteje jedli prašičje meso. Redno je pekla kruh v domači peči.«

Kuhinjsko modrosti je gospa Felička posredovala svoji hčerki, saj je tudi gospa Veneranda pridna kuharica in še vedno kuha vsej, danes precej številni družini.

Vaš spomin na osnovnošolska leta?

»Prva dva razreda osnovne šole sem opravila v stari osnovni šoli v Britofu in ostale tri razrede pa v šoli na Kakencah. Tam sem hodila tudi k večernem pouku. Osnovno šolo sem sicer obiskovala do štirinajstega leta starosti. Za učitelja smo imeli gospoda Kozmino, ki je bil po srcu dober človek. Ob sobotah zjutraj smo telovadili na dvorišču pred šolsko stavbo, hodili pa smo tudi telovaditi na trg v Kojsko, kjer smo se zbrali otroci iz vseh Brd. Rada sem se učila vse predmete, kar hitro sem si zapomnila pesmice in se jih naučila na pamet; samo pri računovodstvu sem imela kako težavo. Prejela sem tudi nagrado za dosežene dobre šolske uspehe in še danes se spomnim kako sem jo šla iskati z očetom v Kojsko. Prejela sem sto lir na knjižico, ki je bila plave barve. Ta denar nisem nikoli dvignila, saj se je po vojni razvrednotil. Za sto lir bi si oče kupil dva prašiča.«

Ali ste posvečali kaj časa igranju?

»Ko sta šla starša po kosilu počivat, in to dejanje je bilo obvezno, smo se mi otroci igrali na palohče, namesto štrika smo imeli lozo in skakali. Vsak dan smo si kaj izmislili in ob tem uživali.«

Kaj pa po končanem pouku?

»Kot otrok, ob povratku s šole, smo opravljali hišna in tudi manjša kmečka dela. Tako smo s srpom želi travo med trtami, grabili smo otavo in seno za živino. Ko sem dokončala osnovnošolski pouk, sem ostala doma na kmetih. Hodila sem v žrnado k Štekarjevim, s kolesom sem peljala zamenjat dva koša jabolk za dva koša koruze v Faro ob Soči. Nabirala sem lobodikovno, cikorijo in druge povrtnine in jih nesla prodati na tržnico v Gorico. Taki so bili pač časi, vse smo nosili na hrbtu ali na glavi. Tukaj na Kakencah se je v zgodnjih jutranjih urah vila cela vrsta Brik mimo Kovačevega proti tržnici v mesto.«

Vse to ste seveda opravljali za preživetje, ampak sproščeno in z veseljem v srcu!

»Med nabiranjem češenj smo se zelo zabavali. Stalno smo prepevali. Moj tata je bil zelo priden pevec in on me je naučil cerkvene in posvetne pesmice....eno dekle pere srajčki dve...«

Kakšen odnos ste imeli do staršev?

»Spoštovala sem jih in imela rada, nas otroke sta vzgajala pošteno in spoštljivo. Tata je bil

po naravi bolehen in zaradi tega se je tudi hitro, za nič razburil. Kot družina smo bili zelo povezani in to se še danes pozna, saj imam zelo dober odnos z bratom in nečaki.«

Se spomnite kakega posebnega dogodka, ki se je pripetil v vašem otroštvu?

»Stara mama Jožefa, pravili smo ji kar Pepa, očetova mati, je nas otroke večkrat pripravila in tako smo odšli na kak enodnevni ali večdnevni izlet. Peljala nas je na sv. Goro, kjer smo tudi prespali eno noč, peščili smo na Mengore, v Vrtojbo, Miren in še kam. Mi otroci smo jo imeli radi.«

Bi še kaj povedali?

»Hišni pod je bil sestavljen iz desk in tata jih je stalno krpal. Mama jih je zvečer ribala in zjutraj, ko smo vstali, je dišalo po čistem. V kuhinji smo na steni imeli tri pravokotne bele kose blaga. Takrat je bila pač taka navada. Na njih so bili zapisani z rdečim ali plavim cvrnom slovenski pregovori: na eni največja sreča za moža je žena, ki dobro kuhat zna; na drugi najlepša je navada, da v hiši sloga vlada; in pa lepšega na svetu ni, ko na svetu don sloni. Spomnim se tudi, da so Štekarjevi imeli na steni samo eno, a precej veliko blago, kjer je pisalo: težko je umreti če nič ne boli, še hujše ljubiti če ljubezni je ni. Tudi takrat smo lovili muhe s padajočimi lepljivimi trakovi. Mama pa, da bi prihranili, je šla nabirat praprot v gozd in ga privezala v pušlce, ga namočila v mleko s sladkorjem in obesila. To je bila prava paša za muhe. Čez nekaj časa smo po tistem stopili na stolic in jih obkolili z najlonsko vrečko ter pušle večkrat potolkli na tla.«

Ali ste hodili na kako zabavo?

»Kot mlado dekle sem hodila k pevskemu zboru dobrih petnajst let. Pela sem alt. Igrala sem pri dramski družini, spomnim se Desetega brata. Rada sem hodila na ples s prijateljicami.«

Katega leta ste se poročili?

»Poročila sem se 7. februarja 1953 z Mirkom Terpinom. Bil je sosed in poznala sva se že iz otroških let. Poročila sva se v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu. Dan je bil mrzel. Tistega dne smo pripravili večerjo na Mirkovem domu za njegove sorodnike, dan kasneje pa kosilo na mojem domu za našo žlahto. Od doma sem odšla za nevesto in resnično sem bila v strahu. V zakonu so se nama rodile tri hčerke: Nadia, Edvina, ki smo ji pravili Dina, in Bruna.«

Vaš najlepši trenutek, ki ste ga doživeli na življenjski poti in na katerega nosite nepozabne spomine?

»Rojstvo treh otrok. Res je, da sem pri prvem porodu tvegala življenje, a občutki, ki ti jih posreduje mlado, neobgledeno dete, so enkratni. Imela sem res zahteven porod, odpeljali so me takoj v bolnišnico.«

Gospa Veneranda nam je tudi povedala, da je takrat babica stala 30.000 lir, zdravnik, ki je prišel na dom, tudi 30.000 lir in zdravljenje v bolnišnici pa 90.000 lir.

Kaj pa najgrši trenutek?

»Trenutek, ko sem izvedela, da je hčerka Dina bolna in točno sem vedela, kakšna usoda jo čaka. To je najhujše, kar ena mama lahko doživi. Šok za vso našo družino je predstavljala tudi nenadna smrt sestre Erminije in njenega moža. Zapustila sta dva majhna otroka.«

Razlika, ki jo vi čutite med tistim časom in današnjim življenjem?

»Moja generacija je in še vedno špara, štedi veliko, nad vsem. V mladosti sem se bala svojih staršev, odraslih ljudi, mladina danes pa nima strahu nikogar in ničesar. Celo predrzni ste včasih. Skoraj morbozno spoštovanje smo imeli do staršev in starejših ljudi, danes tega ne opazim. Vedno se spominjam maminih besed, ki je pravila, da se za žensko sploh ne spodobi, da ne dela ničesar, da sedi križem rok. Spomnim se tudi, ko je kdo prišel k nam na obisk in se je pričel pogovarjati z očetom, smo se morali mi otroci takoj oddaljiti, če smo bili v zaprtem prostoru smo morali zapustiti sobo, sicer je bilo po njegovem odhodu pravo gorje. Po mojem mnenju je tudi važno, da starši ne pogujejo odločitev mladih, le svetovati jim morajo; vsakdo potem, ko dorašča, si mora ustvariti svojo pot. Pri tem pa morata biti starša precej trezna in izkoristiti samo pozitivne nauke, vrednote, ki so jim bile svojčas posredovane.«

Bi še kaj dodali?

»Enkrat nismo imeli odvečnih oblačil, danes pa imamo vse omare prenatrpane. Spomnim se, ko so nam v vojnem času izročili ameriški vojaki kosmate plahte, jih je mama takoj izrezala in nam sešila udobne plašče. Ko se je plašč dobesedno zdelal na eni strani smo ga obrnili na drugo in še je bil dober in ga ponosili.«

Vaše največje veselje?

»Brez dvoma moji vnuki, pravnuk in oba zeta!«

MARJAN DRUFOVKA

V stiku z naravo...

VPLIV TRTNE UŠI NA VINSKO TRTO IN EKOLOGIJO TAL

Trtna uš (Dactulospharia vitifolae) je bila zanešena v Evropo, natančneje v južno Francijo iz Amerike pred 130 leti, ko so pričeli uvažati ameriške trte. Škodljivec se je hitro razširil po vsej Evropi in v sorazmerno kratkem času, v dvajsetih letih uničil vse vinograde žlahtne trte, saj je bila evropska trta nanj zelo občutljiva. Na različne načine so poizkušali zaustaviti njeno širjenje, vendar brez uspeha. Končno so le uspeli postaviti evropsko vinogradništvo spet na noge z uvajanjem cepljenja evropske vinske trte na ameriške podlage.

Trtna uš ne napada korenin ameriške trte in ne listja evropske, to pa omogoča zanesljiv pridelek. Iz tega sledi, da so listi evropske trte odporni na trtno uš, zelo občutljive pa ima korenine. Pri ameriški pa je ravno obratno, korenine ameriške trte so odporne na trtno uš.

Trtna uš ima zapleten razvojni krog. Na ameriških vrstah trte živi trtna uš na korenini in na listih in ima popoln razvojni krog. Izmenjujejo se spolne in nespolne generacije (partogenetske). Trtna uš prezimi v stadiju jajčeca, ki so pritrjena na stebela. Spomladi po olistanju trte se izležejo ličinke. Galikole (rumene uši), ki se razvijejo iz teh jajčec potujejo na liste, kjer se hranijo, sesajo in s tem povzročajo nastanek šišk. V vsaki šiški odrasle uši odložijo 400 - 600 jajčec. Vsako leto pa imajo 4 - 6 generacij. Osebk zadnje generacije se spustijo v tla, na korenine, do 1,2 m globoko, kjer imajo več spolnih in nespolnih generacij.

Proti jeseni, se na koreninah razvijejo spolne, krilate uši, ki letijo na liste vinske trte. Po parjenju, po 24 urah spolna generacija odloži dva tipa jajčec, iz večjih se razvijejo samičke in iz manjših samci. Tukaj se zaključi razvojni krog.

Na evropskih trtah so uši aktivne že spomladi, ko trta prične rasti. Vse poletje se razmnožujejo spolno in nespolno. Spolne oblike se pojavijo, vendar razvoja na listih ne morejo dokončati, zato tukaj ni prisotnega nadzemnega razvojnega kroga.

Zaradi sesanja na koreninah uš povzroča sušenje in propadanja trsov, medtem ko naselitev uši na listih ne povzroča gospodarske škode.

Pri nas so vse oblike trtna uši.

V. americana so odporne na okužbe na koreninah. Glavni in najuspešnejši ukrep za zatiranje trtna uši je cepljenje evropskih trt na odporne ameriške podlage. Torej V. americana kot podlaga in V. vinifera kot cepič.

Tabela: Podatki o agresivnosti trtne uši:

	Preživele - odrasle	Dnevi reprodukcije	Št. jajčec
V. vinifera	0,30	54	62
*V. rupestris	0,31	38	128
V. vinifera	0,61	34	248
	0,52	32	225
V. rupestris-St. George	0,03	54	40
	0,06	31	100

Izvedli so poizkus o podlagah, ki naj bi bile na trtno uš najbolj odporne. Najboljše rezultate je pokazalo pri V. rupestrisu.

V zadnjem času ugotavljajo, da bo zaradi razvoja novih biotipov trtne uši v prihodnosti metoda cepljenja evropske trte na ameriško podlago manj uspešna. Predvidevajo, da naj bi bile današnje trte odporne na to obliko trtne uši še vsaj 120 let.

Zanimalo jih je tudi, zakaj trte odmrejo, če jih uši napadejo na koreninah in zakaj ne, če jih na listih?

Ugotovili so, da imajo tukaj velik pomen talne glive.

Poizkus:

- korenine + trtna uš (uši napadejo korenine, vendar jim ne škodijo, če tam ni poškodb)
- korenine + glive
- korenine s kombinacijo korenin in gliv

Ugotovili so, da je največ poškodb če sta trtna uš in gliva povezani.

Na koreninah se pojavljajo nekroze, zakar so odgovorne glive.

Največ okužb je spomladi (maja, junija), preko poletja se število zmanjša, zaradi propada korenin, v jeseni pa se njihovo število zopet naraste. Propade okrog 15 % korenin.

Trta to zdrži le nekaj let nato propade. Torej trta propade zaradi glive, katera pa trti v tolikšni meri ne škodi, če ni prisotna trtna uš.

Kako kontrolirati trtno uš?

- z različnimi podlagami
- z insekticidi
- z vgradnjo odpornosti neke druge rastline
- preprečiti prepoznavo korenin s strani uši
- obramba korenin pred napadom
- genski inženiring
- ekologija tal (ne uporabljati okužene zemlje)
- okužen kompost
- fungicidi
- manj obremeniti trte, da ne bi rastle pod stresom

Kako vpliva podlaga na razvoj?

Vodni stres pospeši nekroze in s tem propad trte. To pa je v nasprotju s prepričanju, da trta potrebuje strese.

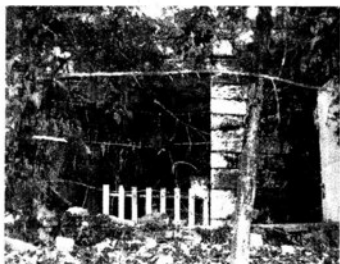
Dokaz:

Izvedli so poizkus na odrezani in na živi korenini. Na odrezani korenini so se uši bolj razvijale, kot pa na živih koreninah. Uš se je bolje razvijala na koreninah, ki niso bile povezane s trto in s tem z asimilati.

Torej, v trti je nekaj, kar preprečuje razmnoževanje uši. Če ugotovijo kaj, lahko preprečijo, da bi se katastrofa ponovila.

NATAŠA KOČJANČIČ

DOMAČA VAS, BISER NAŠ

Podzemeljski prostor spomenika, ki je danes zapuščen in ki si ga lahko ogledate na fotografiji tukaj ob strani, je bil prvotno namenjen spominu, fotografiji vsakega izmed padlih, a žal, zaradi pomanjkanja finančnih sredstev ta načrt ni bil izveden. Napeljana je bila tudi električna razsvetljava in sicer na vznožju spomenika in na vrhu ob plamenu.

Spomenik je osmerokoten in izdelan iz domačega kamna laporja. Štiri strani pokriva izmenično beli kraški marmor. Na sprednjo stran spomenika je bila zgoraj postavljena kamnita plošča z znakom sv. Florijana, zavetnika naše vasi.

Ob vznožju spomenika je vzdana plošča, kjer piše:

»Življenje ste dali za svobodo ljudi, hvaležni smo mi in bodo bodoči rodovi«.

Spomenik obkrožajo pod vrhom štirje plameni, štirje zaradi tega, ker štiri so bila vojna prizorišča, kjer so Števerjanci umrli: doma, v Italiji, v taboriščih in pri partizanih. Štirje stranski plameni se simbolično dvigajo višje proti centralnemu, sredinskemu ognju, ki gori na vrhu spomenika, kar pomeni, da so se Slovenci borili za slovenski narod, vsi so se borili za nekaj skupnega in za nekaj skupnega so tudi ponosno in z dvignjeno glavo padli, darovali so življenje za narod. Dve cipresi, ki rasteja ob straneh spomenika je darovala družina Rafaela Maraža Škribčevi.

Naporno delo je potekalo počasi, predvideno odkritje spomenika za mesec maj leta 1948 so premaknili za kak mesec. Končno so dela le stekla do konca in 5. septembra 1948 se je v Števerjanu odvijala svečanost. Leseni oder so namestili k hiši Cirila Hledeta, takratnega mežnarja. Vreme ni bilo prav naklonjeno, bilo je deževno, a program je ravnotako šel uspešno skozi. Spomenik je odkril Jožef Hlede in sledil je blagoslov domačega župnika Cirila Sedeja. Pozdravil je predsednik odbora Vane Koršič, osebno misel je prebrala Adelina (Delina) Gravnar iz Drage, mati dveh padlih partizanov, spregovoril je tudi Jožef Gravnar iz Ščednega, ki je odšel v partizane kot najmlajši fant, saj je bil star komaj šestnajst let. Sledil je recital osnovnošolskih otrok ter petje moškega pevskega zbora Briški grič pod vodstvom Antona Sošola. Proslava, na kateri je bilo prisotnih veliko ljudi, je bila delno okrnjena, saj se je del članov prosvetnega društva Briški grič ni udeležilo. Zveza borcev se s tem vsestranskim projektom, brez rdeče zvezde torej, ni strinjala.

Tako so si končno Števerjanci zgradili kraj spomina. Kraj, ki nas vse opozarja na grozote, za katere ni bil kriv človek, čeprav je bil njihova tarča.

Še danes opominja Števerjance in popotnike, ki se peljejo skozi našo vas, da je bilo za svobodo naroda prelito mnogo, preveč krvi. Kraj, v katerem se prav vsi Števerjanci prepoznavamo in vsem naj nam bo vselej v opomin.

Občinska uprava, bivši borci in števerjanska društva položijo v znak hvaležnosti vsako leto ob dnevu mrtvih vence, sledi blagoslov župnika, misel župana, enominutni molk ter zborovsko petje in recital.

S tem zapisom smo želeli seznaniti vse občane s pomenom tega spomenika, ki mu nekateri nehvaležno pravijo raketa. Želeli smo, če je bilo sploh potrebno, ovrednotiti ta kraj, kraj molka in molitve.

Letos poteka 60. obletnica zaključka del.

nadaljevanje
MARJAN DRUFOVKA

Iz Briškega časnika...

ŠE KORAK BLIŽE DO BRIŠKIH TERM

S sprejetjem sklepa o ustanovitvi, skupaj z avstrijskim partnerjem, družbe z omejeno odgovornostjo Hotel in Terme Brda, je občinski svet Občine Brda na svoji redni seji 29. julija prižgal zeleno luč županu da, ko bodo izpolnjeni vsi pogoji, podpiše notarski zapis družbene pogodbe o ustanovitvi te družbe in opravi tudi vsa dejanja, potrebna v postopku njenega ustanavljanja.

Občina Brda in avstrijsko podjetje PORR Solutions Immobilien und Infrastruktur Projekte GmbH z Dunaja, kot bodoča družbenika v skupnem podjetju, sta po več mesecih pred tem le uspela uskladiti pogodbo o ustanovitvi kapitalske družbe z omejeno odgovornostjo, v kateri bo občina udeležena kot družbenik z osnovnim vložkom, ki bi predstavljal 15 odstotkov osnovnega kapitala družbe. Občina Brda nima za cilj aktivno voditi poslovne politike te gospodarske družbe, temveč le dejavno pomagati, da se projekt privede do končne uresničitve, ob tem pa želi skrbeti za javni interes. Zato tekst pogodbe vsebuje določila, da je glede določenih vprašanj potrebno soglasje vseh družbenikov, tudi v primerih spremembe dejavnosti družbe in njenega sedeža, ki bo v skladu s pogodbo na Dobrovem.

V nadaljevanju se je svet podprl drugi rebalans letošnjega proračuna, do katerega je prišlo za dobrih 28 odstotkov predvidenega manjšega priliva sredstev v proračun. Zmanjšali se bodo namreč zlasti transferni prihodki, ker se koriščenje sredstev za regionalni razvoj in kohezijskih sredstev - oboje skupaj znaša dobra dva milijona evrov - v zvezi z investicijo Mrzlek prenaša v naslednje leto. Po drugi strani pa je proračun zabeležil povečane prilive od davka od prometa z nepremičninami v Brdih, kjer je v zadnjem času opaziti, da tako pravne kot fizične osebe v večjem obsegu kupujejo in prodajajo te dobrine. Svet je ob rebalansu potrdil tudi program razpolaganja in pridobivanja občinskega nepremičnega premoženja za tekoče leto.

Občinski svet Občine Brda je zatem razpravljal o predlogu zakona o ustanovitvi pokrajin in dal nanj negativno mnenje. Intonacijo je debati dal Franc Mužič v vlogi predsednika občinskega odbora stranke LDS ter svetnice in svetnike iz te stranke pozval, naj ne podprejo obravnavanega zakona, tako zaradi naglice, ki jo je vsilila vlada tik pred državnoborskimi volitvami, kot tudi številnih nedorečenosti, ki naj bi jih vsebovalo zakonsko besedilo. Predlagal je, da naj se pokrajinska zakonodaja obravnava v času po volitvah, v mimejšem ozračju, ko bodo lahko v večji meri prišli na dan strokovni argumenti, obravnava, obarvana s predvolilnimi strastmi, pa bi bila po njegovem mnenju tudi neodgovorna do državljanov. V kasnejši razpravi je Mužič sodeloval v vlogi župana, kjer je nekatera stališča sicer omilil in tudi poudaril, da ni proti pokrajinam in da se zaveda, da do njih mora priti. Menil pa je, da bi morale biti dovolj velike in močne, da bodo ustrezen sogovornik tako državnim oblastem kot tudi pokrajinam v sosednjih državah.

Svet je med drugim po skrajšanem postopku sprejel odlok o ureditvi javne službe zagotavljanja zavetišča za zapuščene živali, s katerim je želel ne samo celovito urediti področje izvajanja te javne službe, temveč tudi zagotoviti pregleden način izbire koncesionarja, zagotoviti čim nižje stroške izvajanja te javne službe ter zagotoviti učinkovit nadzor, saj je med drugim v odloku predvideno, da predstavnika občine v svet zavetišča imenuje občinski svet na predlog župana.

Na dnevnem redu seje so bile tudi pobude, vprašanja svetnikov ter sprejetje še nekaterih sklepov.

BORIS ŠAVLE

O B V E S T I L O

Zaselek Valerišče potrebuje žene in dekleta za pomoč pri mesečnem čiščenju cerkve.

TEŽKI ZLATI ČASI

Noč se je že nagibala k jutru. Tone se je zbudil in udaril po budilki. Jezen je bil, ker ga ni zbudila ob nastavljeni uri. Zunaj se je že svitalo. Moral je še zakuriti štedilnik. Ogenj kot za nalašč ni hotel prijeti. Nujno si je moral segreti kavo, predno bi se odpravil v brajdo. Že prejšnji večer je sklepal koso, nalil malo kisa v oselnik, da bo osla bolje prijela. Tudi uro je navil tako, da ko se bo delal dan bo že na licu mesta. Zato je bil tudi malo slabe volje, ker je vedel, da če bo hotel končati, bo moral kositi po vročini. Imel je namen pokositi vse škarpe v vinogradu. Bilo jih je sedem in še kar dolge. Do vinograda je imel petnajst minut hoda.

Ko je prišel na lice mesta, je položil steklenico pijače na tla, nanjo vrgel jopič, potegnil parkrat z oslo in začel kositi. Sonce je na Sabotinu že vstajalo. Kosa je rosnato travo prav dobro rezala. Ko je prišel skoraj do konca prve škarpe je opazil, da se je pod grivo v sosedovem vinogradu nekaj premaknilo. V prvem trenutku ni temu posvetil večje pozornosti in je kosil naprej. Ker je bila trava še kar visoka, je bil prepričan, da je zajec v leglu. Ko je potegnil še za dober meter je tako jokajoče zatulilo, da ga je skoraj vrglo na tla. Pogledal je bolje in opazil, da pod tretjo trto leži srna. Misлил je, da je ranjena. Počepnil je in počakal kaj se bo zgodilo. Tedaj je srna zopet zajokala in šele tedaj je opazil, da je komaj skotalila mladiča. Takoj ga je celega polizala in umila. Tone je še nekaj časa opazoval ta čudež v naravi. Nato se je počasi po kolenih umaknil nazaj, da bi srne ne prestrašil. Šel je na spodnji del vinograda in tako nadaljeval svoje delo. Ko je po dveh urah dela pokosil štiri škarpe, kosa ni več rezala, trava je pred njo kar polegovala. Odločil se je, da bo koso poklepal. Šel je k jopiču, popil par požirkov vode, se usedel in med noge zabil v tla klepišče. Po desetih minutah je bilo delo opravljeno, kosa kot nova. Zopet jo je nasadil na kosje, pomeril da je pravilno zaprta, zabil klin, popil še malo in zopet nadaljeval svoje delo.

Sonce je bilo že visoko in je začelo neusmiljeno greti. Rosa se je že davno posušila in trava se ni rezala s tako lahkoto kot zjutraj. Toda Tone je moral delo končati, tudi če je bila ura že skoraj deset in bi mu morala kot ponavadi Zalka prinesli *fruš*. Slutil je, da je kaj narobe, saj je Zalka dobro vedela, da mora človek po nekaj urah trde košnje kaj dobrega pojesti in kaj popiti, da lahko z delom nadaljuje. Že se je hotel odpraviti proti domu, čeprav je imel samo še uro dela. V tistem trenutku pa je prihitela žena vsa upehana. Vso pot je skoraj tekla, ker je vedela, da jo Tone težko čaka. Ko se je zjutraj odpravila v trgovino je zadnje kolo spuščalo in je morala hoditi več kilometrov. Začela se je opravičevati in šlo ji je skoraj na jok, ker je prišla tako pozno. Zelo je imela rada Toneta, ga spoštovala in vedela je, da jo težko čaka in da preživlja z delom celo družino, čeprav so bili samo v treh. Ko je videl, da se ji ni nič pripetilo, jo je potolažil. Skupaj sta sedla v senco pod češnjo in pojedla kar je pripravila. Pred enim dnevom pečen domač kruh in nekaj rezin domače salame je obema prav dobro teknilo. Še kozarec domačega in Tone je bil kot nov in je takoj nadaljeval svoje delo. Zalka je še oplela nekaj trt predno je odšla pripravljat kosilo. Tone ji je namreč rekel, da bo šel domov na kosilo, ker tako ali tako po kosilu ni mogoče takoj v brajdo zaradi toplote.

Ko je končal delo, ni še zvonil poldan, a vseeno se je odpravil proti domu. Po nekaj korakih ga je onkraj poljske ceste zvalila hladna kostanjeva senca. Odločil se je, da tam počaka poldan, tako se malo ohladi in odpočije. Usedel se je na *kamižolo* in se naslonil na mogočno drevo. Počutil se je zelo prijetno v senci takega orjaka, ki je kljuboval vsem naravnim pojavom gotovo več kot sto let. Saj je znanstveno dokazano, da se pod takim velikim drevesom človek dobro počuti. Delno je deležen energije, ki se iz zemlje preko korenin, debla in vej preliva v listje, kjer se vrši biokemični postopek, ki mu pravimo fotosinteza. Koliko krat je v takih trenutkih mislil na svoje življenje. Večkrat se je z Zalko menil, da bi vse prodala in šla stanovat v mesto. Menjati bi morala popolnoma delo, se odpovedati vsemu kar sta na deželi bila vajena in se prilagoditi meščanskemu življenju. To pa je bilo za oba nekaj nemogočega, čeprav ju je lažje delo in lepše življenje res močno vabilo. Če bi bilo za voljo njega bi to že storil, saj je vedel, da za njim ni nikogar, ki bi kmetijo peljal naprej. Imela sta namreč samo hčerko. Toda najbolj je upošteval Zalkine besede in nasvete. Zmeraj ga je svarila, čeprav je prišla na kmetijo za nevesto, naj rojstne hiše, travnikov, vinogradov in gozdov

nikoli ne proda. Saj so za vse to dedje in pradedje garali in skrbeli več kot sto let. Nikdar več ne bi mogel reči, grem domov, grem v rojstno hišo, grem na dom mojih predhodnikov.

Prav tedaj se je iz zvonika oglasil zvon ki je naznanjal poldne. Tone je takoj pobral vse in se odpravil proti domu. Kosilo ga je že čakalo na mizi in Zalka ga je kot vedno sprejela z nasmehom na ustih. Takoj se je umil, prisedel in pozabil na vse kar je prej mislil. Še lepše je bilo, ko sta po kosilu legla k počitku in se v hladni sobi odpočila za popoldansko delo.

KLEMEN

Glas prijateljev...

POT JE POMEMBNEJŠA OD CILJA!

Ko se oziram nazaj na pot, na kateri ste z navdušenjem in prizadevnostjo oblikovali »naš« Števerjanski vestnik, vedite, da se vašega trdega minulega dela, žrtvic, odpovedovanja in veselih uric, z velikim spoštovanjem spominjamo tudi mi, vaši zvesti spremljevalci in bralci.

Vsa ta leta mi v Škofjo loko redno pošiljate cenjeni Vestnik, ki ga od prve do zadnje vrstice z velikim zanimanjem in simpatijami preberem.

Na Števerjan in Števerjance me vežejo nepozabni spomini, dolga leta sem bil vpet v vaše načrte in skupaj smo jih uspešno uresničevali, utrjevalo in poglobljalo se je naše prijateljstvo. Tako naj tudi ostane!

Vsem vam, ki ste nas vsa ta leta z ljubeznijo, izjemnim posluhom za delo v novinarstvu in odgovornostjo obveščali in osveščali, iskreno čestitam ob častiljivem jubileju z željo: vztrajajte – uspelo vam je!

Hvala!

Vaš

TOMAŽ TOZON

ROJSTVA:

27. julija je na svet privekal mali Gabrijel. Očku Manuelu Fattore in mamici Jessici čestitamo, novorojenčku pa želimo, da bi zrastel v poštenega in pridnega fanta.

Očku Aleksiju, mamici Emanueli, sestrici Sari in bratcu Petru se je 13. avgusta pridružil mali Martin. Srečni družini čestitamo, fantku pa voščimo obilo dobrega.

POROKE:

Domačin Ailia Cettul in Majli Gaiardo sta se 23. avgusta civilno poročila na goriški občini. Novoporočencema želimo obilo lepih trenutkov prežetih s pravo ljubeznijo.

21. septembra sta se poročila v župniji sv. Jurija v Ločniku Marco Sussi in Roberta Mian. Lepemu paru želimo, da bi bili vsi njuni trenutki napojeni z ljubeznijo in spoštovanjem.

V saboto 27. septembra, sta si v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu obljubila večno zvestobo domačin Matej Pintar in Jana Soban. Ob tako važnem življenjskem mejniku se z njima veseli števerjansko župnijsko občestvo, župan z odbornikoma in svetovalci, sekcija Slovenske skupnosti za Števerjan, društvo F.B. Sedej ter mešani pevski zbor, ki jima iz srca voščijo obilo medsebojnega razumevanja in ljubezni.

DAROVI:

ZA CERKEV V ŠTEVERJANU: v spomin na pok. nečaka, svaka in strica Bruna: Marija, Simon in Ida z družinami 200,00; namesto cvetja na grob pok. Slavici Maraž soseda 50,00; v

spomin na pok. Albina Komic svojci 100,00; v spomin na pok. Danico Tinta nekdanji otroci, ki so se igrali na njenem borjaču 75,00; ob blagoslovu novega doma družina Devetak – Corsi 50,00; v spomin na pok. Ivico Simčič družina Marini 20,00, sestre 100,00, Roman Vogrič in Marica Rožič 50,00; v spomin na pok. Lojzeta Humar Cvetka in Nives 80,00, družina Humar 100,00, Sonja, Lucija in Ivan Maraž 250,00, svakinja 100,00; v spomin na pok. Anito Leopoli družina Simona Komjanca 50,00; v spomin na pok. sestro Danico in bratranca Bineta: Milka, Ančka in Lojze 100,00; v spomin na pok. starše N.N. 50,00; namesto cvetja na grob pok. Brunu Bensa N.N. 50,00; N.N. 50,00; N.N. 44,00; N.N. 20,00 evrov;

ZA CERKVENI PEVSKI ZBOR: v spomin na nečaka, svaka in strica Bruna: Marija, Simon in Ida z družinami 100,00; v spomin na pok. Albina Komic njegova družina 100,00; v spomin na pok. Lojzeta Humar njegova družina 100,00; v spomin na pok. gospo Emo Širok N.N. 50,00 evrov;

ZA ŠTEVERJANSKI VESTNIK: družina Koren s Klanca 50,00; v spomin pok. tete Ivce Simčič nečak 25,00 evrov;

ZA CERKEV NA JAZBINAH: nekateri darovalci 55,00; namesto cvetja na grob pok. Brunu Bensa družina Aleša Komjanca 100,00; v spomin na pok. Pepeta Corsi Anton Korsič iz Trsta 30,00; v spomin na pok. Pepeta Prinčič Anton Korsič iz Trsta 30,00; N.N. 100,00; N.N. 40,00 evrov.

ZA »CRO« V AVIANU ZA RAZISKAVE RAKASTIH OBOLJENJ: v spomin na pok. Lojzeta Humarja Milka Humar 50,00, Marjan Bednarik 30,00, Ivo Peteani z družino 100,00, letniki iz Števerjana 150,00, Rino Braidot z družino 200,00, Slavko Bednarich z družino 200,00 evrov;

ZA LAČNE OTROKE V MISIJONIH: v spomin na pok. Ivico Simčič sestri 100,00 evrov.

SMRTI:

EMA GABRIJELA ŠIROK vd. KRIŽMAN

Gospa Ema se je rodila v Števerjanu hšt. 144 27. septembra 1925; h krstu so jo nesli 11. oktobra 1925. K 1. sv. obhajilu je šla v Števerjanu 22. julija 1934, zakrament sv. birme pa je prejela 4. avgusta 1935. Oče je bil Franc, kmet iz Grgarja, mati pa Pavla Sedevečič, tudi iz Grgarja.

Že od mladih let se je ukvarjala s šivanjem, sivala pa je še do zadnjih let. 3. februarja 1951 se je poročila v Števerjanu z Edvardom Križmanom, ki je bil mehanik iz Renč. Po poroki sta se preselila v Gorico, v istem letu se je rodila hčerka Eda. Okrog leta 1960 so si uspeli zgraditi hišo in se preselili na Bukovje.

Nona Ema se je razveselila rojstva vnukinj Fabijane in Michele in v zadnjem letu še pravnuka Jacopa. Na stara leta ji ni bilo prizaneseno z boleznijo in trpljenjem, posebno težko ji je bilo, ko se je morala v zadnjem letu sprijazniti z dializo. Dotrpela je v torek, 8. julija, ko se je stanje nenadoma poslabšalo in so jo morali odpeljati v bolnišnico na oddelek za prvo pomoč, kjer je že po nekaj urah izdihnila.

Pogreb je bil 10. julija v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu.

SLAVICA HERMINA MARAŽ (MARASSI) vd. KLANJŠČEK

Slavica Maraž se je rodila 03. aprila 1923 v Števerjanu, hšt. 150 v skromni, a ponosni družini. Oče je bil Jožef, mati pa Marija Korsič. Rodila se je kot tretja v družini, kjer so bili trije bratje in štiri sestre. Od teh so ostali danes samo trije: Marijan, Jožef in Herlanda Jožefa. Zakrament sv. krsta je prejela 15. aprila 1923. Ko ji je bilo 12 let je 04. avgusta 1935 v Števerjanu prejela zakrament sv. birme. Navezanost in ljubezen do bratov in sester sta bili v njej izraziti celo njeno življenje. Ponos in požrtvovalnost sta ji bili vse življenje v pomoč v težkih trenutkih. V svojih mladih letih je pomagala družini, nato pa je šla zaradi ljubeza kruha delat v tovarno. Svoja zadnja delovna leta je preživela v domu za ostarele in bolne. 29. decembra 1956 je v Števerjanu poročila Milota (Miljutina) Klanjščka, šest let kasneje, 28. novembra 1962, se je rodil njun edini sin David. Svojo moč in ljubezen do družine je Slavica pokazala v dobrih in slabih družinskih razmerah. Do zadnjega je skrbela za bolnega moža. Po njegovi smrti, 22. aprila 1980, se je kot mlada vdova popolnoma posvetila sinu, omogočila mu je vzgojo in izobrazbo ter mu pomagala pri življenjskih odločitvah.

V Števerjanu je zdaj postal njen dom zbirališče sorodnikov, sosedov, prijateljev in prijateljic. Pri njej so bila hišna vrata odprta vedno za vsakogar.

Medtem je postala babica, ljubezen, ki jo je do zdaj posvečala sinu, je odslej nudila tudi vnukinjam Anni, Marti in Eleonori, ki so bile vedno v njenih mislih in pogovorih.

V zadnjem letu ji je dalo življenje razlog še za zadnjo težko preizkušnjo, saj je resno zbolela in hudo trpela. Vseeno ni popustila, borila se je kot je delala vse življenje do sedaj, ko pa je mogla se je celo posmejala, naj so bile bolečine še tako hude. Za zadnje lepe trenutke so ji poskrbeli najbližji sorodniki, dobri in požrtvovalni zdravniki, sosedje, vaščani in ne nazadnje sveta vera, ki ji je bila trden stebel vse življenje. S ponosom in skromnostjo se je rodila in prav tako nas je tudi zapustila. Njene zadnje misli in besede so bile: hvala vam za vse, kar ste zame naredili!

Gospa Slavica je umrla 20. julija v goriški bolnišnici, pogreb je bil 22. julija v števerjanski cerkvi.

ALBIN KOMIC

Pokojni Bine se je rodil v Števerjanu, hšt. 162 15. januarja 1920, krščen je bil 25. januarja 1920, krstitelj je bil kurat Janez Evangelist Jarev doma iz Čadrga (Tolminska župnija), birman pa 4. avgusta 1935. Oče je bil Peter, mati pa Marija Vogrič.

Bil je prvi sin od šestih otrok. Iz prvega zakona sta bila sina Albin in Severin, pokojni že od leta 1991. Po nesreči očeta je imela mati v drugem zakonu še štiri otroke. Albin je svoja mlada leta preživel pri stari materi in stricu. Še mladoleten se je učil kovaškega poklica pri stricu Tinčetu, ki je pri njem tudi živel.

Komaj dvajsetleten je bil vpoklican v redno vojsko v Italijo. Od leta 1940 do leta 1943 je služil vojsko v Casale Monferrato v Piemontu. Okrog leta 1943 se je pridružil slovenski partizanski vojski do konca vojne leta 1945, ko je bil ranjen pri Trstu. Po končani vojni se je vrnil domov v Števerjan. Najprej je delal kot kolon, potem se je zaposlil za stalno pri Formentiniju od leta 1960 do leta 1980, ko je odšel v pokoj.

30. januarja 1960 se je poročil v Kojskem z Lauro Bensa. V zakonu so se jima rodili trije otroci: Klavdij, Peter in Silvan. Leta 1990 je Peter umrl v prometni nesreči. To je bil za starše in vso družino nedvomno hud udarec.

Zadnja leta je Albin preživel na svojem domu v Števerjanu. V teh zadnjih letih ga je osrečilo rojstvo dveh vnukov: Jacopa in Camille.

24. julija je mirno zaspal v splošni goriški bolnišnici, na zadnjo pot smo ga pospremili 26. julija.

DANIELA DANICA TINTA

Danica Tinta je bila rojena 1. aprila 1922 v Števerjanu, hšt. 162 materi Tereziji Mariji Komic in očetu Sebastjanu iz Kanala. Bila je najstarejša od šestih otrok. Osnovno šolo je obiskovala v Števerjanu. Družina je prvotno stanovala v Gasi, nato so kupili mali dom in zemljo v Klancu. Nekaj let je Danica delala v tekstilni tovarni v Podgori, potem se je zaposlila kot družinska pomočnica pri nekem goriškem notarju, nato direktorju banke, kasneje pa na kmetiji Tončeta Cigliča, kateremu je kot pomočnica pri domačem delu pomagala do njegove smrti.

Rada in redno je zahajala k službi Božji, prebirala je slovenske revije in časnike, zanimala se je za slovensko kulturo, poznala je utrip slovenskega človeka v domačem kraju. Bila je zavedna Slovenka, trgovce v Gorici je vedno nagovorila s slovensko besedo in ob vstopu v vsako trgovino je pozdravila po slovensko. Rada je priskočila vsakemu bolniku z obiski in tolažilnimi besedami. Zadnja leta je preživela pri sestrah, v zavodu sv. Družine v Gorici. Vedno pa si je želela nazaj v rodni Števerjan. Odšla je tiho in spokojno, po krajši bolezn, v četrtek 24. julija v večernih urah v goriški bolnišnici. Ob njej so bili bližnji sorodniki.

Pogrebna maša se je vršila 28. julija v števerjanski farni cerkvi.

IVANA JOŽEFA SIMČIČ vd. MARAŽ

Ivica, kot smo jo vsi poznali, se je rodila 19. decembra 1926 v Števerjanu, hšt. 65. Oče je bil Ludvik, kmet iz Gonjač in mama Justina Iljaž iz Pišec (Štajerska). Krščena je bila 26. decembra 1926 v Števerjanu, birmana pa 4. avgusta 1935 prav tako v Števerjanu.

Že kot otrok je okusila trdo življenje. V številni družini na Šaverju, kot so rekli hiši, je bilo vedno treba prijeti za delo v vrtu, na polju, z živino, saj takrat ni bilo vodovoda in je bilo potrebno, vse do odkritja novega izvira v bližini hiše, iz potoka nositi navkreber vrče vode za živino ali za kuhinjske potrebe. Novi vodnjak je zelo olajšal marsikateri trud tako domačim, kot bližnjim sosedom, ki so kar tja hodili zajemat vodo in napajat živino. Ivica se je mlada omožila z domačinom Jožefom Maražem, 6. junija 1942. Najprej se je v zakonu rodila hči Silvana, sledili so Lojze, Dora, Marija, ki je kmalu umrla, Dušan, nova hčerka, ki je tudi dobila ime Marija – Meri in sin Dario. Dela in skrbi za družino nikakor ni zmanjkalo. Vedno je skrbno obdelovala zemljo, da je s pridelki lahko vzdrževala družino. Njena podoba nam je vedno pred očmi, kako je na trgu pred cerkvijo prodajala češnje ali marelice, pa tudi na goriški tržnici so jo vsi dobro poznali. Vedno si jo lahko srečal po cesti, ko je s samokolnico, karjolo, prevažala sadje, ali komaj pečene hlebe kruha ali potice, ki jih je spekla v krušni peči pri sinu Lojzetu. Zemlja je bila njen svet, bila je skoraj zraščena z njo. Nabirala je gozdne sadeže, robidnice, gobe, hmelj, zdravilna zelišča, vse, kar je zemlja v svoji pristnosti nudila. Vsakomur je tudi svetovala uporabo zdravilnih zelišč, čajev, žganj in si je s temi sama vedno pomagala ob potrebi. Bila je vedno mladostna in odprta do novosti. Rada se je družila, se udeležila izletov in romanj, tudi če je šlo za daljše in bolj naporne poti, kot romanja v Lurd, Rim, Medjugorje, Loreto.

Ljubila je svojo družino, a so jo tudi tu čakale težke preizkušnje, saj je v teku dveh let izgubila tri otroke, sina Dariota, hčerko Doro in sina Lojzeta. Ljubila je domačo cerkev, večkrat je zahajala k sv. maši v tednu. V krogu svoje družine je še polna moči in načrtov 19. decembra 2006 praznovala svoj 80. rojstni dan, a jo je bolezen že čakala za vrati in jo skoraj za dve leti priklenila na posteljo. Z velikim potrpljenjem in vdanostjo je prenašala bolečine in se ob stalni negi domačih, zlasti hčerke Meri, ki je bila dan in noč ob njeni postelji, počasi, skoraj zavedno pripravljala na svojo zadnjo pot, na svoj prehod v Večnost.

Umrla je 3. avgusta v goriški bolnišnici, pogreb je bil 6. avgusta v cerkvi sv. Florijana v Števerjanu.

ALOJZ HUMAR

Rodil se je 31. januarja 1930 pri Mikelovih očetu Alojzu in materi Tereziji Škorjanc. Bil je tretji izmed štirih otrok. Pred njim sta se rodila Mirko (že pokojni) in Cvetka, za njim pa še Milka. Pri krstu je bil 9. februarja 1930 v Števerjanu, pri birmi pa 9. junija 1946 v Gorici.

Šolal se je v števerjanski osnovni šoli in že mlad se je posvetil delu na družinski kmetiji. Ko je dopolnil trideset let, se je zaposlil kot avtoprevoznik pri prevozniskem podjetju Miklus, kjer je bil zaposlen do upokojitve. Rad je delal v prevozništvu, ker je imel priložnost spoznati druge kraje in ljudi.

22. avgusta 1964 se je poročil z Ivano Maraž (Rogerjeva). Dom sta si najprej uredila v Števerjanu, kjer sta se jima rodila hčerka Katerina (1965) in sin Marko (1968). Leta 1971 se je družina preselila v Gorico. Leta 1978 se je rodila še Martina.

Po upokojitvi se je Lojze posvetil vinogradništvu vse do 75. leta, ko so se začele pojavljati prve zdravstvene težave.

Po naravi je bil skromen, preprost, redkobeseden in pokončen. Rad se je lotil vsakega dela in vsakemu je pomagal. Bil je zelo navezan na rodno vas in dokler mu je zdravje dopuščalo, se je iz Gorice zapeljal do Števerjana in opravil kako delo v vinogradu ali gozdu.

Umrli je 06. septembra v goriški bolnišnici, pogreb je bil 08. septembra v Števerjanu.

Svojem in sorodnikom pokojnih izreka naše uredništvo iskreno sožalje.

SOŽALJE:

Ob izgubi dragega moža in dobrega očeta Bruna izrekajo SKPD F.B. Sedej iz Števerjana in pevci MePZ Anki Komjanc, hčerki Marti in sinu Davidu, občuteno sožalje.

KUHINJSKI RECEPT

BOROVNIČEVO PECIVO

Za pripravo testa potrebujemo: 3 jajca, 6 žlic sladkorja, 8 žlic moke, 10 žlic olja, ½ pecilnega praška.

Za pripravo nadeva potrebujemo: ½ kg skute, 3 jajca, 6 žlic sladkorja, 1 vaniljev pudring, 1 vaniljev sladkor, 1 kisló smetano, 2 dl borovnic.

Vse sestavine za testo dobro zmešamo, da dobimo penasto zmes in jo vlijemo v pekač. Nato borovnice razporedimo po testu. Potem zmešamo še vse sestavine za nadev in vlijemo na pekač, na katerem so že testo in borovnice. Postavimo v pečico in pečemo 30 – 40 minut na 180 stopinjah.

BUČKIN NARASTEK S SKUTO

Za pripravo potrebujemo: 1 zavitek vlečenega testa, 500 g skute, 2 jajci, 1 kisló smetano, 3 srednje velike bučke, sol, olje, margarino.

Skuto zmešamo z jajcema in kisló smetano ter po okusu solimo, da dobimo gladko zmes. Bučke že prej olupimo in naribamo. Posolimo jih in pustimo stati toliko časa, da spustijo tekočino. V namaščen pekač naložimo približno 4 plasti testa ter vsakega narahlo namažemo z oljem. Dodamo zmes iz skute, po vrhu naribane bučke ter koščke margarine. Ponavljamo večkrat, končamo s plastjo testa, katerega premažemo s stepenim jajcem ter koščki margarine.

PAPRIKE V OMAKI POLNJENE S TUNO

Za pripravo potrebujemo: 6 srednje velikih rumenih paprik

Za pripravo nadeva potrebujemo: skodelico riža, 1 veliko čebulo, 4 stroke česna, 3 srednje velike paradižnike, 4 žlice vina, veliko skodelico tune, ¼ skodelice naribanega sira, žlico sesekljane peteršilja, 2 čajni žlički svežega timijana, sol in poper.

Za pripravo omake: 4 žlice olivnega olja, 1 srednje veliko čebulo, 2 stroka česna, 50 dag zrelega paradižnika, sol, poper, baziliko, 1 l juhe, 3 žlice rdečega vina, moko.

Paprikam odrežemo vrh, jih očistimo, posolimo in jih dušimo 3 min. Skuhamo riž, na olju popražimo sesekljano čebulo, dodamo strt česen in po eni minuti na kocke narezan paradižnik in vino. Dušimo 5 minut, odstavimo in dodamo tuno, sir in začimbe, dobro premešamo in ko se ohladi, z maso nadevamo paprike. Medtem pripravljamo omako: čebulo sesekljamo in jo popražimo na olju, dodamo strt česen in paradižnik, kuhamo 20 minut. Na koncu solimo, popramo in dodamo natrgane lističe bazilike. V omako nato nalijemo juho, premešamo in v posodo pokonci postavimo paprike – omaka naj sega le malo nad vrh paprik, zato je bolje, da tekočino dolivamo sproti. Na zmernem ognju kuhamo pol ure, paprike predenemo na krožnike, v omako vlijemo pa še rdeče vino in če želimo še gostejšo omako dodamo pa še moko. Omako prelijemo čez paprike.

Dober tek!

EVELIN BULFONI

ZA KRATEK ČAS

Tokrat vam sem pripravila Sudoku:

	5		8					9
9		7			4		2	
	8			2				3
3			4		5		6	7
		9		7				
	7			9		2		
		1			3			
	6		9				7	8
	9			6		5		

S pomočjo že vpisanih številke zapolnite lik tako, da bodo v vsaki vodoravni vrsti ter navpični koloni in v vsakem kvadratu vpisane vse številke od 1 do 9. To pomeni, da se v omejenih sektorjih nobena številka ne ponovi!

Rešitev iz prejšnje številke:

Ne vznemirjaj se, če te drugi napačno razumejo, pač pa se vznemirjaj, če ti ne moreš in nočeš razumeti drugih.

E.D.